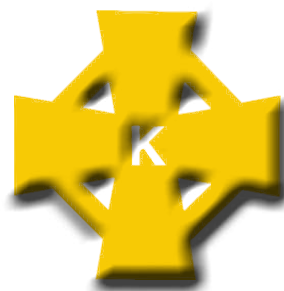
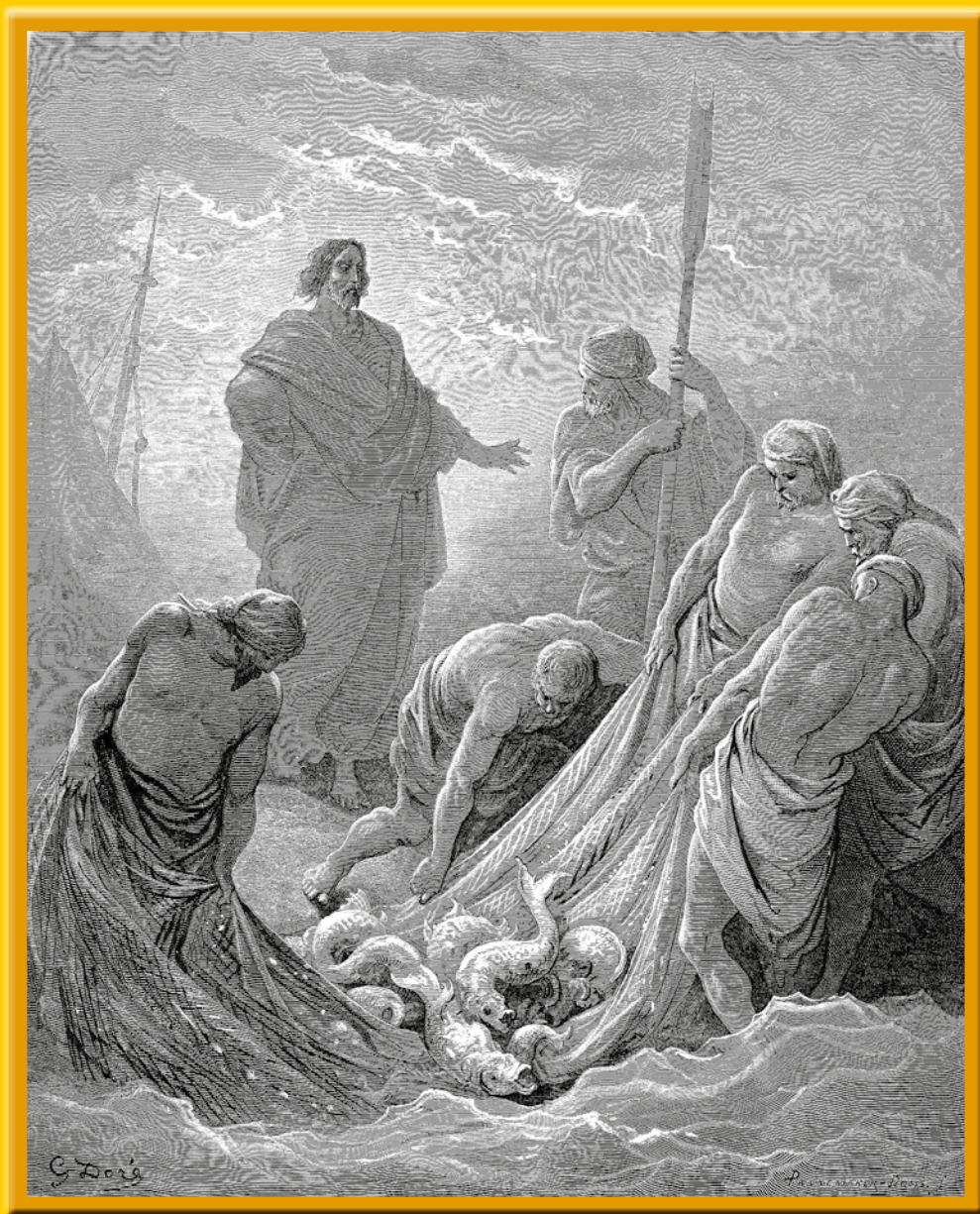

LEKMAN i KYRKAN

1
2018

Svenska Kyrkans Lekmannaförbund

Gustave Doré

Påskens vittnen

Joh 21:1-19

Ansvarig utgivare

Anders Nordberg
Nygårdsvägen 32
554 74 Jönköping
cagnordberg@hotmail.com

Redaktionskommitté

Beryll Grandell
Karlafeldtsgratan 8
632 27 Eskilstuna
016-51 60 73
beryll@telia.com

Medlemskap

Juhani Ahonen
Rådhusgatan 81
831 45 Östersund
063-12 30 30
070-557 82 41
juhani.ahonen@gmail.com

Förbundsbutik

Gert Råvik, Planteringsvägen 102c,
252 31 Helsingborg.
0730-355689
gertravik2@gmail.com

Berit Olsson, Rausvägen 57,
255 92 Helsingborg
042-293933

Förbundets plusgiro

Medlemsavgifter o gåvor
Pg 50 27 87 - 5

**Medlems- och lokalavdelnings-
registrering – Prenumeration**

Allan Forsberg
Kimröksgatan 5
296 35 Åhus
044-240527
lekmanna@hotmail.com

Tryck: LH Tryck, Box 224,
523 25 Ulricehamn

Hemsidan

www.lekmanikyrkan.se

Presstopp

Nr 2-18 senast den 4 juni 2018

UPPHOVSRÄTTSSKYDD

Allt material, texter och bilder, som publiceras i "Lekman i Kyrkan" och på hemsidan www.lekmanikyrkan.se är upphovsrättsskyddat.

Användning får ske endast med Svenska Kyrkans Lekmannaförbunds tillåtelse.

Redaktionen

Kristus, Konungen av världsalltet

Denna staty bär namnet "Kristus Konungen av världsalltet" och blickar ut över den västpolska slätten i utkanten av orten Swiebodzin med 20 000 invånare. Statyn som avtäcktes i november 2010 är 36 meter hög, 25 meter bred (markplattan inräknad) och väger 440 ton. Den är därmed den högsta Kristusstatyn i världen, högre än den tidigare högsta Kristusstatyn befintlig i Cochabamba i Bolivia och högre än den berömda Jesusstatyn på Corcovadoberget i Rio de Janeiro i Brasilien. Jämförelsen gäller inte höjd över havet utan statyns egen höjd i sig själv. Statyns storlek är inte utformad på måfå. Själva Jesusfiguren är 33 meter hög - lika många meter som Jesu år på jorden (Jesus dog sannolikt 33 år gammal). Den förgyllda kronan är tre meter hög - därför att Jesus undervisade i tre år. Både ortsbor

och långväga besökare deltog i välsignelsegudstjänsten år 2010; många hade kommit i chartrade bussar från församlingar runt om i landet. Festligheterna började med bön om *Guds barmhärtighet* i det närbelägna sanktuariet, och fortsatte med procession och mässa vid foten av jättestatyn. "Ett hoppets tecken till alla som behöver det" sa den lokale ärkebiskopen om monumentet i sin predikan. Minst lika många församlingsbor är för som emot. En av dem som glädde och gläder sig mest är pater Sylwester Zawadzki, som för många år sedan kom med idén. Den gamle prästen grät och bad och berättade: att bygga det här monumentet har varit mitt kall. Det var Jesus själv som sa åt mig att göra det, sa han till pressen, omringad av församlingsborna som skanderade "Tack-så-mycket!"

”...kraft till tjänst är tjänstens lön.”

Denna strof från psalm 291 i den svenska psalmboken har följt mig under hela min tid som församlingsaktiv. Det vackra i att göra det som behövs där det behövs utan krav på ersättningar och motprestationer men mot den tryggheten att Gud är med oss i allt vi gör.

För mig betyder sång särskilt mycket och jag är så lyckligt lottad att jag får sjunga i olika sammanhang. Visst är det ansträngande ibland att lära sig nya stycken och stämmor men den glädje och kraft som jag hämtar ur sången är så oändligt mycket större. Svenska kyrkans lekmanaförbund firar i år sitt 100-årsjubileum och det uppmärksammas runt om i vårt land och inte minst vid rikskonventet i Uppsala i sommar. Vi har precis lämnat 500-årsjubiléet av reformationens start med en påminnelse till oss alla att vi är en kyrka som ständigt behöver reformeras. Det gäller även vårt förbund. Det är lätt att fastna i tankegångar om att ”så här har vi alltid gjort” och ”detta passar inte in i vår verksamhet”. Det behöver inte vara något fel på det som är väl beprövat och att hålla sig till vissa ämnen eller verksamheter men det måste hållas för att ifrågasättas och provas på nytt. Det gäller att hitta balansen som tillåter oss att förändra och vidga vår verksamhet så att fler känner samhörighet med oss utan att vi för den skull förlorar vår särart och vår grund.

Vi hamnar, i likhet med kyrkan i stort, ofta i att jämföra medlemsantal och tycka att om vi bara har höga medlemsantal i våra kårer så är väl allt bra. Medlemsantal är viktigt men engagemanget är

så oändligt mycket viktigare. Det finns kårer som har 150 medlemmar varav endast 10-15 deltar i verksamheten och andra som är 25 medlemmar där 20 eller än fler deltar. Visst är det bra med stödjande medlemmar men ska vi verkligen nöja oss där?

Vårt förbund borde kunna vara ett förbund för alla ideella krafter i Svenska kyrkan – och de är många! Hur ska vi kunna bli det? Jag har ingen lösning på det men jag menar det är en fråga vi måste ta tag i, prioritera och arbeta med under lång tid framöver och vi måste ha modet att genomlysa vår egen verksamhet och våga förändra och finna nya lösningar.

Syns vi? Hörs vi? Är vi en lockande gemenskap att gå med i? Eller faller vi allt för lätt i fällan att döma och tycka att någon inte passar in? Med handen på hjärtat så ser vi nog inte alltid de som kommer till oss och deras längtan då vi sitter fast i gamla mönster. Vi ser lätt bara det yttre som är färgat av våra egna fördomar. Jag vänder ofta tillbaka till texten om kvinnan som mötte Jesus vid Sykars brunn. Hon blev sedd, trots många felaktiga val och handlingar i livet. Hon fick utstå andras blickar och vassa tungor men av Jesus blev hon sedd. Han såg henne och såg rakt in i henne – såg henne för den hon var. Tänk om vi alla kunde bära detta med oss och sträva efter att se alla för dem de är – det är inte lätt och nog skaver det ibland – men det är något att sträva efter.

Vi har en stor och viktig uppgift framför oss i att verka för förbundets fortlevnad

och för att få fler medlemmar, både yngre och äldre, som kan finna gemenskap och engagemang hos oss. Det kommer inte att bli lätt men det är en nödvändighet om vi vill kunna fira 110-årsjubileum.

Vi får påminna oss om Jesusorden ”Var inte rädda” inte så att vi blir passiva och tänker att ”det ordnar sig” utan med orden som uppmaning till frimodighet och kreativitet. Och när vi förlorar modet och orken så får vi vara trygga i att vi får hjälp och kraft av Honom som bär allt. ”Detta skall vår lösen vara ej på eget bästa se. I Din kärlek oss bevara kraft till tjänst blott den kan ge. Så blir livets mening skön: Kraft till tjänst är tjänstens lön” Sv Ps 291:3

Guds rika välsignelse över vårt 100-årsjubileum och förbundets fortsatta verksamhet.

*Magnus Wittgren
Stiftsordförande Svenska kyrkans
lekmanaförbund i Lunds stift*

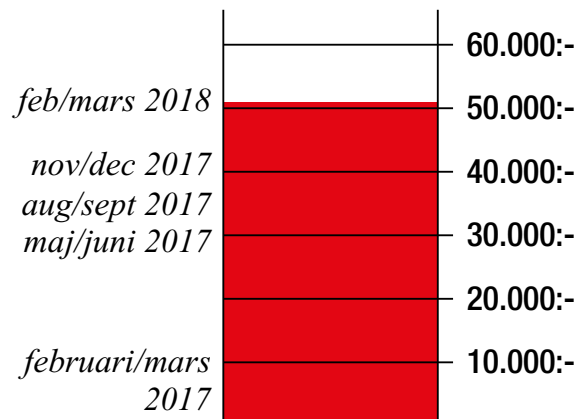
JUBILEUM

100 år

Svenska Kyrkans Lekmannaförbund
fyller 100 år måndagen den 22 oktober 2018

För att finansiera Lekmannaförbundets 100-årsjubileum under sommaren 2018 med kostnader för lokaler, föredragshållare, övriga medverkande, transporter m.m. behöver förbundet omgående ekonomiskt stöd / ekonomisk hjälp. Lekmannaförbundet vädjar om en penninggåva oaktat gåvans storlek - liten eller stor - till stor glädje för förbundets 100-års jubileum vilken i tacksamhet tas emot på Lekmannaförbundets plusgiro **502787-5**.

Anteckna **"jubileumsfond"** vid sidan om avsändare eller i det utrymme som finns för meddelande till mottagaren. Penninggåvor har hitintills lämnats av några stiftsförbund och lokalavdelningar men också av enskilda medlemmar. Under sommarmånaderna har inflödet inte varit lika stort som under vintern och våren 2017 men likväl ett inflöde som resulterat i en total behållning vid månadsskiftet augusti/september om ca 34 000 kr. Härefter har inflödet åter ökat behållningen i jubileumsfonden som vid månadsskiftet november/december 2017 var ca 41 000 kr. Planeringsmöte har hållits den 16 oktober i Uppsala och ett ramprogram för Rikskonvent 2018 finns redovisat i Lekmannaförbundets förbundsrådsprotokoll (FR 2/17) från den 10 november 2017. Såväl protokoll från Lekmannaförbundets planeringsmöte, AU 2/17, från den 16 oktober som protokoll från Lekmannaförbundets FR-möte, FR 2/17, från den 10 november finns publicerat på Lekmannaförbundets hemsida. Upplysning om inkomster och utgifter knutna till jubileet har hitintills varit små och inskränkt sig till ledamöters kostnader för resor till och från Uppsala med tillägg för kostnader för någon lunch. Inflödet av penninggåvor har härefter fortsatt och behållningen i jubileumsfonden vid månadsskiftet februari/mars

2018 var ca 50 000 kr. Svenska Kyrkans Lekmannaförbund gläds åt och uppmuntrar alla till engagemang och ansvarstagande för att på frivillig och ideell grund tjäna vår Svenska kyrka och därmed Kristus inom alla kyrkans fyra huvudområden: gudstjänstliv, diakoni, undervisning och mission. Härutöver vill Svenska Kyrkans Lekmannaförbund främja kristen gemenskap och fördjupning av kunskapen om kristen tro och kyrkans liv (tradition) samt uppmuntra till och de facto skapa opinion för kristna värderingar i samhället. Herre, låt förbundets 100-årsjubileum genom dessa gåvor bli till välsignelse och glädje för Ditt rike!

I glädje!

Anders Nordberg

Låt hjärtat vara med - välkomna till jubileumskonvent i Uppsala

Det är med stor glädje och förväntan jag hälsar er välkomna till Uppsala 27-29 juli för att fira Svenska kyrkans lekmanaförbund 100 år!

Förbundet hämtade inspiration i folkkyrkotanken och var del i den förnyelse av församlingsgemenskapen och kallelsen att dela med sig av evangeliet i ord och handling som inleddes för drygt hundra år sedan. Behovet av en kristen gemenskap för att tron ska fördjupas och delaktigheten breddas var stort. Det är inte mindre idag när kunskaper om kristen tro, erfarenheter av kristet liv samt relationer till kyrka och kristen tro försvagats. Detta har att göra med en samhällsutveckling där hem och skola inte längre självklart ger den grund som behövs för att upptäcka och använda de livgivande källorna. Vi tror att alla människor bär på en längtan efter dem men alltför ofta söker de där de inte finns.

För hundra år sedan var det viktigt att visa på det arv som Svenska kyrkan förvaltar, lyfta fram hennes uppdrag att förkunna evangeliet för alla människor och göra fler delaktiga i en lokal församlingsgemenskap. På 1950-talet försköts perspektivet något. Under parollen Lekman tar ansvar sattes fokus på lekmanens betydelse för att den kristna tron delas med fler och att kristna tar ansvar i samhället. När vi nu firar 100 år är den grundläggande kallelsen minst lika aktuell. En avgörande förändring är att

den kyrkliga seden har försvagats. När denna var stark kunde man lättare lita till att präster och andra anställda kan möta behoven så att kyrkans uppdrag fullgörs. Idag gäller på ett nästan övertydligt sätt att hennes budskap når ut så långt som det finns kristna som bärare det vidare. Lekmän i kyrkan som samlas till fördjupning och gemenskap behövs. Lekmän som tar ansvar i kyrka och samhälle blir avgörande.

Med rubriken *Låt hjärtat vara med* vill jag påminna om det som är grunden för kyrkans existens och vårt gemensamma uppdrag – *barmhärtighet*, en orubblig kärlek, nåd, medlidande och medkänsla som strömmar från Guds hjärta till vårt hjärta.

Hjärtat beskrivs i Bibeln som centrum för känsla och vilja. Att vara godhjärtad är att uthålligt älska och bry sig om. Att öppna sitt hjärta för Gud innebär att ta emot och ge vidare, att vara barmhärtig. Jesus återspeglade den gudomliga kärleken i sin fullhet, som barmhärtighet. Vi lär känna Guds hjärta när han delar våra livsvillkor och möter våra behov. En människas nästa är den som visar barmhärtighet, säger Jesus i berättelsen om den barmhärtige Samariern. Han visar vägen själv.

På Saligprisningarnas berg förkunnar Jesus: ”Saliga de barmhärtiga, de skall möta barmhärtighet” (Matt 5:7). Det

unika med just den saligprisningen är att de saliga får det som de själva ger. Något större finns inte. Barmhärtigheten återspeglar Gud: vi ska vara barmhärtiga så som vår fader är barmhärtig.

Kom, heliga Ande, förnya jordens ansikte och ge världen liv. Ta plats i vårt inre och värm våra hjärtan så att din vilja sker genom oss och våra liv. Amen.

*Ragnar Persenius
Biskop i Uppsala stift*

ALLA TIDERS BOK

Beställning

NAMN.....

ADRESS.....

POSTNUMMER OCH ORT.....

TELEFON.....

Alla tiders bok/"Vägen väntar"...85 kronor + porto NYTRYCK!

Alla tiders bok/"Vandra vidare"..85 kronor + porto

Alla tiders bok/"Mot ett mål".....85 kronor + porto

Totalt att betala.....

Beställningen skickas till:

Gert Råvik

Planteringsvägen 102 C

252 31 HELSINGBORG

gertravik2@gmail.com

eller Berit Olsson

Rausvägen 57

255 92 HELSINGBORG

GODKÄNNES.....

NAMNTECKNING.....

Svenska Kyrkans Lekmannaförbund 100 år

Gratulationshälsning från Norge

Kristent Mannsarbeid

Det er en utsøkt glede å gratulere 100-åringen med det store jubileet.

Vi føler at vi hører til "familien". Som et ektefødt barn. Påskynnelse fra jubilaranten førte nemlig til at Kirkens Mannsarbeid (nå under navnet Kristent Mannsarbeid) ble stiftet i 1949. Trygt og gildt har det vært siden ved blant annet å ha forbindelse ved gjensidig besøk på Rikskonventet og våre landsmøter. Deltakelsen fra Sverige på våre landsmøter har vært en berikelse for oss.

Som mangeårig formann i vår bevegelse har jeg hatt flere gode stunder og opplevelser under lekmannaförbundets samlinger. Flere fra Norge har deltatt, og de sosiale og åndelige samvær "har get oss så mycket".

Når det gjelder kirkebildet er det kanskje litt forskjellig praksis. Men vårt felles mål er helt klart, nemlig å fremme kris-

tent fellesskap og fordype seg i kunnskap om kristent tro og livet i kirken. Og en røst i det kirkelige landskap. Gjennom årene har vi erfart at mannens engasjement i familie og menighet har økt.

Det har vel vært slik at Sveriges kirke-og samfunnsstruktur har ligget et godt hakk foran oss i utvikling både i dette og hint, men etter hvert har vi kommet slepende etter. På godt og vondt.:

Begge landenes kirker har blitt løsrevet fra staten. Også der ligger Sverige foran. I disse dager er Den norske kirke travelt opptatt med å finne seg selv som selvstendig folkekirke. Et viktig hovedanliggende er å finne en løsning på hva som bør være lokalmenighetenes ansvar og hva som bør tillegges sentrale organer. Har inntrykk av de fleste ivrer for at lokalemenigheten skal være krumtappen i systemet. Det er også de som ønsker en nedtrapping av den sentrale kirkelige ad-

ministrasjon med sikte på å flest mulig ressurser tilført grasrota. Spennende å se hva det blir til.

Vi i Kristent Mannsarbeid takker for det gode samarbeid vi har hatt hittil. Som vi også håper vil fortsette. Til lykke med de neste 100 år.

*Vennlig hilsen
Odvar Omland*

Nyheter i förbundsbutiken inför förbundets hundraårsjubileum!

Mugg med logga och årtal
(tål att diskas i diskmaskin)
50 kr/st

Kassar med långa och korta
handtag, logga och årtal
50 kr/st

Magneter med logga och
årtal samt magneter med
Uppsala domkyrka och logga
20 kr/st

Dessa saker finns i Förbundsbutiken för beställning redan nu!

Berit Olsson, Rausvägen 57, 255 92 HELSINGBORG, tel. 042-293933
Gert Råvik, tel. 0730-355689, gertravik2@gmail.com

Svenska kyrkan efter reformationen

1593 - 2010

Uppsala möte 1593 hade nu gjort upp med det förflutna och lagt grunden till ordningar som skulle gälla i framtiden. Den nyvunna friheten var fylld av risker. Varifrån skulle Sverige få tillflöden av bildning och andliga impulser?

Förbindelserna med klostren var avbrutna och inga munkar eller lärda sökte sig till Sverige. Men trots allt stod Sverige inte ensamt i reformationen. Europa var delat och fortfarande stod dörrarna öppna till de evangeliska länderna och deras kyrkor. Svenska studenter fortsatte att resa söderut men nu mer inriktade på studier vid protestantiska universitet. Svenska folket inriktade sig på att vårda sig om den kyrka som de avskurit från Rom. På så sätt växte en *folkkyrka* sakta fram. *Sveriges folk* blev *Sveriges kyrka*, en gren i Norden på kyrkans stora träd.

Vid Storkyrkan i Stockholm finns en staty av **Olaus Petri** (1493-1552) (*Mäster Olof*) som under reformationstiden var kyrkoherde i denna kyrka (1543-1552). Olaus Petri ligger begravd under predikstolen i Storkyrkan, denna

kyrka som fungerade som församlingskyrka i 300 år med sitt ursprung från 1200-talet. Kyrkan kallades i äldre tid för *Bykyrkan*. Statyn över Olaus Petri är utformad i brons år 1898 av **Th. Lundberg**. Svenskarna hade gjort sig fria från vissa makthavande inom kyrkan, men tillhörde fortfarande kyrkan och kristenheten. I bygderna utbildades en sockensjälvstyrelse utan motsvarighet på annat håll.

Under 1600-talet, det första århundradet efter reformationen, inföll de stora biskoparnas tid. Främst bland dem alla var kanske **Johannes Rudbeckius** (1581-

1646) född i Almby (Örebro) och verksam i Västerås – *'den främste bäraren av vår storhetstids religiösa och kyrkliga ideal'*. Biskoparna var inte bara andliga ledare utan också sin tids generaldirektörer. De byggde kyrkor och skolor. Det kunde ibland bli en maktkamp mellan stat och kyrka eller kanske mer en maktkamp mellan kyrkans och statens män. Biskoparna visade styrka, behärskning och sammanhållning. Bland dess biskopar fanns inte minst **Haqvin Spegel** (1645-1714) och **Jesper Svedberg** (1653-1735) – bägge till sist ärkebiskopar. Haqvin Spegel var också psalmdiktare, biskop i Skara och Linköping samt tillika biktfaeder hos Karl XI. Jesper Svedberg var dalmas (Falun) och under trettio år biskop i Skara samt psalmdiktare med psalmer som fortfarande tillhör våra mest sjungna. Jesper Svedberg var också rektor för Uppsala universitet och far till **Emanuel Swedenborg** (1688-1772).

Sverige var andligt och materiellt sett ett starkt land, berett att försvara trosförvanterna i söder och mogna och myndiga att mot århundradets slut skapa sådana verk som **1686 års kyrkolag**, **1695 års psalmbok** och några årtionden senare, **Karl XII:s bibel 1718**. Kyrkorna återspeglade landets storhet och självmedvetenhet. Även om vi inte önskade lärdom söderifrån hade vi inte något emot att söderifrån hämta förebilder i konst och arkitektur och nu uppfördes kyrkor som **Kalmar domkyrka**, **Kristine kyrka i Falun**, **Askersunds landskyrka**, **Kristine Kyrka i Jönköping**, **Karlskrona Trefaldighetskyrka** för att nu nämna några för denna tid karakteristiska.

Med **Karl XII:s död 1718** var den svenska storhetstiden förbi. Likaså de stora biskoparnas århundrade. Kyrkan blev visserligen självständigare och biskoparna kunde bestämma över kyrkans väg utan att först fråga konungens landshövdingar. Men enheten inom kyrkan var bruten. Nya tankar och stämningar svepte över människors sinnen. Hemvändande karoliner hade under fångenskap prövats och gripits av en fromhet som inte fann sig tillräta inom den nu traditionellt kyrkliga ordningens sträva och uniforma seder och bruk. Självständighet och influenser utifrån ledde till möten vid sidan om ramen för kyrkans eget gudstjänstliv. Kyrkan själv kunde inte ta emot dessa flöden av andligt liv. Det var inte tillräckligt med att kyrkan hade tillgång till en man som Jesper Svedberg, den siste av de stora biskoparna, andlig ledare och psalmdiktare. Hans son Emanuel Swedenborg var en mystiker, som likt Birgitta, hade syner och uppenbarelser, vilket gjorde honom världsberömd. Men för Sveriges kyrka blev han inte någon kraftkälla.

Inte heller vårt andra stora namn **Carl von Linné** (1707-1778), blomsterfursten, blev en kraft inom kyrkan. Carl von Linné tillhör dock den kristna kulturen i vårt land.

Hans lärjunge **Samuel Ödmann** diktade i psalmsångens ord i hans och tidens tankar (1700-tal): *"Från berg och dalar skallar, Till Herrens lov ett återljud, Som dig o mänska, kallar Att böja hjärtat till din Gud. Dig hugnar fältets gröda, Och axets böjda topp; Så glöm i dag din möda, Och gläd dig i ditt hopp. Lär*

dina plikter sköta, Med nöjt och helgat bröst, Så skall du en gång möta I lugn din ålders sena höst."

Många gånger äger stora förändringar rum tack vare inflytanden från människor som på intet sätt haft ledande ställning med makt och befogenheter. En komminister från Tölö i Halland, **Lars Linderoth**, skrev under 1700-talet (1798) psalmen: *"Ingen hinner fram till den eviga ron som sig ej eldigt framtränger."* Den psalmen uttryckte och främjade nya stämningar i denna tids fromhet. Att eldigt tränga sig fram var knappast något som de föregående generationerna sett som ett andligt behov. En annan man som verkade under 1700-talet och som med känsla och värme i den kristna församlingens tro och liv förberedde det kommande århundradets väckelse var kyrkoherde **Erik Tollstadius** i Stockholm. Kanske präglades tiden av en kyrka med fasta seder och av hem, skola och församlingar med fostran och fast trosvishet utan fruktan och bävan för sin själs frälsning men ofta också utan känsla och värme. Nu tändes dock väckelsens låga även om det skulle dröja länge innan den brann som en eld.

Vid 1800-talets mitt gick väckelsen fram i stora vågor över hela landet och där vår kyrka inte ville låta sig tändas grundades nya samfund och kyrkor. Det fanns en väckelse också inom kyrkan, knuten till

namn som **Henric Schartau** (1757-1825) i Lund, **Carl Olof Rosenius** (1816-1868) i Stockholm och **Lars Levi Laestadius** (1800-1861) i Norrbotten. Carl Olof Rosenius, prästson från Västerbotten,

Rosenius och Laestadius.

var vår mest inflytelserike lekmanpredikant och grundade Evangeliska Fosterlandsstiftelsen 1856 Härutöver finns anledning att nämna **Peter Wieselgren**

(1800-1877), kyrkoherde i Skåne och domprost i Göteborg, vars namn är särskilt förknippat med nykterhetsrörelsen. Dessa inomkyrkliga väckelsepredikanter satte sin prägel på generationer och skapade en fromhet som ännu lever.

Inom kyrkans högsta ledning kom åter (jfr 1600-tal) en rad namnkunniga biskopar. Om storhetstidens biskopar har stått med ena foten i politikens och förvaltningens värld så kom 1800-talets stiftsledare från kulturens och vetenskapens områden. En världsberömd botanist och ekonom blev biskop i Karlstad – **Carl Adolf Agardh** (1785-1859). En nationalskald och professor i grekiska blev biskop i Växjö – **Esaias Tegnér** (1782-1846) och en filosof och psalmdiktare

Frans Michael Franzén (1772-1847) blev biskop i Härnösand. Den som bland alla kanske ändå gav allra mest var en dalmas, vilken kom till Stockholm där han var kyrkoherde i Solna och därefter

i Adolf Fredriks församling. Han blev en kort tid domprost i Västerås och sedan pastor primarius och kyrkoherde i Storkyrkoförsamlingen i Stockholm fram till det att han uppnådde den högsta

värdigheten som ärkebiskop, **Johan Olof Wallin** (1779-1839).

Den wallinska psalmboken där Johan Olof Wallin svarade för text/

översättning och bearbetning av 286 av sammanlagt 500 psalmer, blev folkboken mer än Bibeln, men Bibelns ord och innehåll hade vävts in i rim och rytm av en förkunnare och konstnär som fick namnet *Davidsharpan i Norden*. Många anser att Wallins psalmer har betytt mera än århundradets predikningar tillsammans till uppbyggelse i kristen tro och vandel.

Viktor Rydberg (1828-1895) oroad som tänkare sin tids kyrkokristna, men

med sin diktning väckte han i synnerhet hos de bildade en evighetslängtan, vilken verkade som en stor andlig väckelse. Under denna tid verkade en av Sveriges mest

älskade psalmdiktare, **Lina Sandell** (1832-1903), poet, teolog och författare, representerad i 15 originalverk i 1986 års psalmbok samt i åtskilliga sångböcker, i Sions toner m.m.

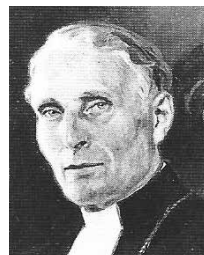
Biskop **Johan Alfred (J.A.) Eklund** (1863-1945) i Karlstad var vår siste store psalmdiktare och en av männen bakom 1937 års psalmbok.

Vid 1900-talets början såg Svenska kyrkans framtid mörk ut. Nya tankar och mäktiga rörelser stormade fram och trängde kyrkan åt sidan. Nya politiska system kände sig inte bekväma med kyrkan och hade knappast heller någon anledning att göra det, i vart fall inte mot dem som vid den tiden var kyrkans talesmän. Många trodde för övrigt inte mycket på de andliga makternas roll över huvud taget. Otro spreds bland människorna och inom naturvetenskapen satte man Bibeln, Den heliga skrift, åt sidan. Nu blev parollen vetande och inte tro, och vetenskapen trodde sig veta allt. I vart fall tyckte man sig sakna anledning att fråga kyrkan. Förnuft och framsteg hette de nya lösenorden, inte syndabekännelse, bön och tro. På trons område hade frikyrkligheten vuxit fram och missions- och bönhus reste sig i kyrkornas närhet, gärna så olika kyrkorna som möjligt, både till utseende och till gudstjänstens form. Inom kyrkan fanns inte många tecken till motståndsvilja och framtidshopp. Men så småningom kom dock nya och andra vindar att svepa över vår kyrka. Bland studenter i Uppsala hade *ungdomlig trosvisshet och kärlek till Gud, till vårt folk och till vårt land åstadkommit en väckelse* som i kyrkan såg det stora medlet att *på nytt kristna det svenska folket*. Kyrkan uppfattades av dessa som *Guds gåva till folket*. De nya och hoppfulla tankarna sjöngs in med *Fädernas kyrka i Sveriges land och Kom Helge ande till oss in*. Fädernas kyrka är en psalm från 1909 med text av **J.A. Eklund** och musik av Gustaf Aulén. Psalmerna ingick första gången i en officiell psalmbok 1921 i tillägget "Nya psalmer". Psalmerna var från början mycket populära, särskilt inom *ungkyrkörörelsen*, och kom därför med i 1937 års psalmbok. Under det tidiga 1970-talets vänsterpolitiska åsiktsströmningar kom texten av många att anses som alltför nationalistisk, vilket blivit omdiskuterat. Med en knapp majoritet vann motståndarsidan i kyrkomötet, och Fädernas kyrka togs inte med i Den svenska psalmboken 1986. Skälet för uteslutning var att

den föreslagna bearbetningen av texten, vilken skulle kunna gjort psalmen acceptabel för kyrkomötet, inte godkändes av copyrightinnehavarna. Fädernas kyrka finns dock, i bearbetat skick, med i den finlandssvenska psalmboken, nr 168. De nya och hoppfulla tankarna spreds också med de s.k. *korsfararna*, troende studenter inom kyrkan i Uppsala, då dessa studenter reste ut över landet och mitt bland människorna förkunnade evangelium.

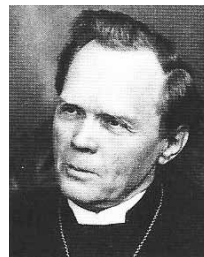
Det var nu som kyrkan och Sverige började höra talas om de nya namnen – **Manfred Björkquist**, (1884-1985), **Einar Billing** (1871-1939) och **Nathan Söderblom** (1866-1931). Dessa män hade stora vyer och Sigtuna blev en mittpunkt för de nya friska tankarna.

I den svenska kristenhetens äldsta bygder såddes nya frön och nya friska skott blev verklighet. Så kom det första världskriget. Efter Karl XII:s Bibel kom **1917** vår svenska *Kyrkobil* eller *Gustav V:s Bibel*. Hoppet överlevde och i Nathan

Söderbloms anda kom ekumeniska mötet i Stockholm till stånd 1925. Därmed vann Sverige en plats i världens syskonskara av (kristna) kyrkor. Sverige fick leva med som en del i världskristendomen. Genom "The Universal Conference on Life and Work" som samlade protestantiska och ortodoxa kyrkor från öst och väst, började en ekumenisk rörelse växa fram. Svenska Missionsförbundet och Svenska kyrkan var 1948 med om att bilda Kyrkornas Världsråd, en interdenominational "sammanslutning av kyrkor som bekänner Jesus Kristus som Gud och Frälsare" för att främja kristen enhet och närvaro i samhället. En Religionsfrihetslag infördes i Sverige 1951. Den klaggjorde att Svenska kyrkan är ett trossamfund och inte en del av statsapparaten. Frikyrkorna blev i flera avseenden jämställda med Svenska kyrkan, till exempel när det gällde vigsel och begravnin.

Varje svensk fick rätt att utträda ur

Svenska kyrkan utan att inträda i annat samfund - eller anta vilken religion han/hon önskade. Kloster fick hädanefter dock endast inrättas med tillstånd från regeringen. *Svenska kyrkan beslutade 1958 att alla tjänster inom kyrkan skulle vara öppna för både män och kvinnor.* Lutherska Bekännelsekyrkan bildades 1974 och biskop em. **Bo Giertz** började göra en nyöversättning av Nya testamentet med kommentarer. Den 12:e och sista delen stod färdig åtta år senare. Det blev helt fritt att starta kloster i Sverige 1978. Kyrkomötet sade 1979 nej till en skilsmässa mellan Svenska kyrkan och staten. En ny översättning av Nya testamentet blev klar 1981.

Kyrkomötet antog en ny kyrkohandbok 1986 och en ny rikspsalmbok gavs ut samma år. De första 325 psalmerna i "Den svenska psalmboken" blev gemensamma för alla samfund, dock inte de ortodoxa. Enligt en undersökning 1991 kände 73 procent av Svenska kyrkans medlemmar ingen eller liten samhörighet med kyrkan. Folkbokföringen, som dittills hade skötts av kyrkan, övertogs detta år av landets skatteförvaltning (skattemyndigheter). Sverige fick 1992 en ny kyrkolag som ersatte 1686 års kyrkolag, Sveriges äldsta lag som då fortfarande var i bruk. Fyrahundraårsminnet av *Uppsala möte* firades 1993 med ett jubelår. Svenska kyrkan gav ut "*Stora boken om kristen tro*". Svenska kyrkan införde 1996 nya regler om kyrkotillhörighet. Ingen föddes längre in i kyrkan utan man kom att bli medlem genom dopet (dock oftast som spädbarn). Christina Odenberg vigdes till Sveriges första kvinnliga biskop 1997.

En ny bibelöversättning, "*Svenska Folkbibeln*", gavs ut 1998. Kyrkomötet antog 1999 en ny kyrkoordning för Svenska kyrkan. En ny officiell bibelöversättning - "*Bibel 2000*" - gavs ut.

Den 1 januari år 2000 genomfördes Kyrka-statreformen. Svenska kyrkan upphörde att vara statskyrka och blev ett självständigt trossamfund. Lagen föreskrev dock att den även fortsättningsvis skulle vara evangelisk, luthersk, rikstäckande och demokratisk. Alla kyrkor fick möjlighet att ta upp en kyrkoavgift med statens hjälp.

En tillbakablick ger anledning till följande tankar:

*Det finns rikedom att hämta i vår
Svenska Kyrka
Där har med far och mor vi gått
Där lyfte barnabön vingen
Där har för Herren Gud vi stått
Samman vid altarringen
Där har vid påsk och jul vår sång
Med våra fäder sig enat*

Anders Nordberg

Källor: Kyrkans värld (1960), Gunnar Dahmén
De kristna (1977), Illustrerad handbok i kyrkans historia
(EFS förlaget)
Sigtunastiftelsen, 100 år (2017)

TANKAR KRING ETT KYRKOÅR

DET NYA FÖRBUNDET

"Min stund är nära" var Mästarens ord,
"säg till folket att duka ett bord.
Med er vill jag dela påskhelgens bröd
och vin som ska minna er om min död.
Brödet som jag ger är min egen kropp
och vinet ni får är mitt blod.
Låt er ej mista tro och hopp
minns orden: Han dog men återuppstod!"
Med dessa ord han sade adjö,
att sen för vår skull pinas och dö.

Matt 26:17-30

KORSET

Jesus sade: "Jag kommer igen,
vad gör väl sår och krossade ben!
Min Fader ska hämta mig hem till sig
där du ock en gång får möta mig."

Så tackar vi nu för Jesu död,
för blodets vin och kroppens bröd
som skänker oss alla det eviga livet,
den största gåva av Jesus oss givet.

Luk 23:26-49

KRISTUS ÄR UPPSTÅNDEN

"Jesus har uppstått och gått mot Galile,
gå dit så ska ni honom åter få se"
det var de ord dem ängeln gav
när de hade sett Jesu tomma grav.
De fann Kristus och fann hans ord:
"Gå ut till alla på hela vår jord,
döp dem och lär dem buden jag ger
och jag är alla dagar med er"

Matt 28:1-20

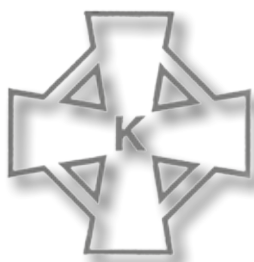
*Lilian Skattberg
Lekmnaförbundet i Skara stift*

RIKSKONVENT 2018

JUBILEUM 100 år

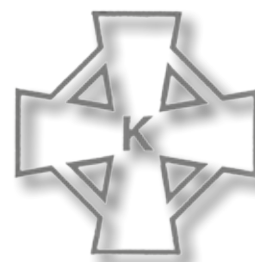

ANMÄLAN

Rikskonvent Uppsala stift

Jubileum 100 år

27 - 29 juli 2018

Fyll i blanketten (var god texta) och sänd anmälan senast den 1 juni till:

Rikskassör
Juhani Ahonen
Rådhusgatan 81
831 445 ÖSTERSUND
070-557 82 41

OBS OBS OBS

Endast två anmälningar per blankett

NAMN.....

Jag tillhör förbundsrådet Jag är stiftsombud Jag är kårombud

MEDRESENÄR.....

Jag tillhör förbundsrådet Jag är stiftsombud Jag är kårombud

ADRESS.....

POSTNUMMER..... ORT.....

Telefonnummer..... (där vi lättast kan nå dig/er)

Stift.....

Konventsavgiften är 800 per person inkl samtliga måltider och utflykter enl program
För barn under tolv år 300.- rabatt (serveras barnportioner)
betalas in senast den 15 juni till:

Svenska Kyrkans Lekmannaförbund

Plusgiro 50 27 87-5

I avgiften ingår måltider enligt programmet

I samarbete med
sensus

Anmälan är bindande och avgiften återbetalas ej vid återbud. Undantag vid sjukdom mot läkarintyg

VIKTIGT

**Endast anmälningsavgiften betalas in i förskott
Glöm inte att ange namn och adress vid inbetalningen**

HOTELLBOKNING NÄSTA SIDA

Övernattningar

Jag/vi önskar logi följande nätter

Natten mellan tors - fre (26/7)

Natten mellan fre - lör 27/7)

Natten mellan lör - sön (28/7)

Natten mellan sön - mån(29/7)

Hotel

Hotel Scandic Nord Uppsala Dubbelrum 1090.-/natt Enkelrum890.-/natt

*Del i dubbelrum kan ev ordnas om ytterligare någon är intresserad

OBS! Rabatterna gäller endast bokningar gjorda genom Konventskommittén

Övrig information

Jag är allergiker - allergisk mot

Jag önskar rökfritt rum

Jag önskar handikapprum (OBS ev extrakostnad)

Önskemål om specialkost.....(OBS ev extrakostnad)

UTFLYKTER

Lördag eftermiddag den 28 juli

Jag/vi vill delta i lördagens utflykt till Uppsala Domkyrka.....personer

(Uppsala Domkyrka - Uppsala Gamla kyrkogård - Ärkebiskopens hemvist - Helga Trefaldighetskyrkan)

Jag/vi vill delta i lördagens utflykt till Sigtuna.....personer

(Sigtunastiftelsen - Sigtunaskolan Humanistiska läroverket, riksinternat - Lekmannaskolan 'Ansgarsliden' -
Manfred Björkquists grav, blomsternedläggning, tillika Algot Tergels grav - *Förtäring ombesörjs av förbundet.*)

Jag/vi vill delta i fredagens lunch.....personer.

Lunchen ingår i koventsavgiften men måste ändå beställas

Svenska kyrkans lekmannaförbund 100 år

Rikskonvent 2018

FREDAGEN DEN 27 JULI 2018

08:30 - 14:00 Konventsbyrån öppen för information och incheckning

10:00 - 11:30 Förbundsrådet sammanträder

11:45 - 12:00 Presskonferens

12:00 - 13:30 Lunch

14:00 - 16:30 **ÖPPNINGSCEREMONI i Lötenkyrkan**

14:00 - 14:55 Psalmsång – Solistframträdande - Välkomsthälsning

- **Öppningsanförande:** Förbundsordförande *Anders Nordberg*
- Lekmannaförbundet i Uppsala stift: *Roger Karlsson, Klas Tufvesson*
- Uppsala kommun: *Magnus Åkerman*
- Solistframträdande
- Kaffe
- Psalmsång

15:45 – 16:30 **Inledningsanförande:** Överhovpredikant o Biskop em. *Lars-Göran Lönnermark*

- *"Var barmhärtiga så som er fader är barmhärtig"* (Luk 6:36) eller ev. annat tema
- Solistframträdande
- **Information - Frågor och Svar:** *Juhani Ahonen, Gert Råvik och Berit Olsson*

18:00 **Middag** - Scandic Hotell Nord

19:30 Buss till Lötenkyrkan

20:00 - 21:00 Från **Söderblomsspelen i Trönö** – jubileumsframträdande

21:10 - 21:30 **Aftonbön** Förste vice förbundsordförande, Kyrkoherde em. *Anders Boström*

- Solistframträdande

21:40 Buss till Scandic Hotell Nord

21:45 **Kvällskaffe** och Gemenskap

LÖRDAGEN DEN 28 JULI 2018

07:30 - 08:30 Frukost

08:30 Konventsbyrån öppnar

09:00 - 09:20 **Morgonbön** (Lekmannaledd) med Solistframträdande

09:30 - 11:45 **Konventsförhandlingar**

12:00 - 13:00 **Lunch**

13:15 – 17:00 **Utflykter** – *Alternativ med nedslag i lekmanaförbundets historieskrivning*

1. Sigtuna

Sigtunastiftelsen, Sigtunaskolan Humanistiska läroverket – riksinternat, Lekmannaskolan - Ansgarssliden – Manfred Björkquists grav - *blomsternedläggning* - Algot Tergels grav - *Förtäring ombesörjs av förbundet.*

2. Uppsala

Uppsala Domkyrka (rikshelgedom) med åtskilliga gravar, sarkofager m.m., Gustav Vasa och hans tre gemåler (Katarina av Sachsen – Lauenburg, Margareta Eriksdotter – Lejonhuvud och Katarina Stenbock), Johan III, Katarina Jagellonica, Emanuel Swedenborg, Carl von Linné, Nathan Söderblom med hustru Anna Söderblom - *blomsternedläggning* - Erik den heliges relikskrin, Elisabet Vasa, Magnus Stenbock, Olof Rudbeck m.fl. – alternativt eller med **Uppsala Gamla kyrkogård** med åtskilliga gravar kring det Grekisk-Ortodoxa gravkapellet t.ex. släkten Hammarskjöld – Bo, Dag, Hjalmar, Peder och Åke, Gustaf Fröding, Yngve Bri-lioth, J.A. Eklund, Ingemar Odlander, Karl Olivercrona, Jan Fridegård, Östen Undén, Peter Fjellstedt, Jan Gabrielsson, Lasse Eriksson, Moltas Eriksson, Bruno Liljefors, Erling Eidem, Charlotta Lovisa von Kraemer, Margit Sahlin, Gösta Knutsson, H.S. Nyberg, Fadime Sahindal, Tor Andrae, P.D. Amadeus Atterbom, Erik Gustaf Geijer, Malla Silverstolpe, Morris Bergling, Bengt Hallberg, Thorsten Bolin, Ruben Josefson, Cacka Israelsson, Olof Thörnell, Ingemar Hedenius, Axel Hägerström, Ragnar Edenman, Sven Lilja, Sten von Friesen, Hans Rosling, Wilhelm Lundstedt, Helge Bernhardsson (vice ordf. 1996 - 2005 i Lekmanaförbundet), Bengt Sundkler, Hugo Stenbeck och Torgny Segerstedt - alternativt eller med **Ärkebiskopens hemvist och Helga Trefaldighetskyrkan**

Åter till Scandic Hotell Nord efter utflykterna.

18:00 - 21:00 **Fest- och jubileumsmiddag** – *Överraskningarnas afton* med musikunderhållning, nyckelharpa, allsång, hyllningstal och avtackningar m.m.

21:15 - 21:45 **Aftonbön** - Familjen *Kristina och Anders Åström*

SÖNDAGEN DEN 29 JULI 2018

07:30 - 08:30 Frukost

- Utcheckning

09:00 - 09:55 **Morgonbön** med minnesbilder från Lekmanaförbundets verksamhetsår

- Hedersordförande *Carl-Axel Axelsson*
- Solistframträdande

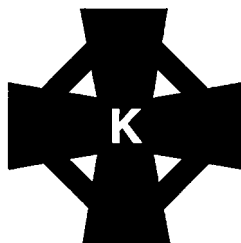
10:15 Buss till Uppsala Domkyrka

11:00 - 12:30 **Uppsala Domkyrka**

- Förböns- och Sändningsmessa under ledning av Biskop *Ragnar Persenius*
- Sångsolister och Lekfolk medverkar
- Buss till Scandic Hotell Nord

13:00 - 14:30 **Lunch**

14:30 **Avsked och Hemresor** i tacksamhet till Kristus!

Lekmannaförbundets stiftskonvent under våren 2018

- 1. Lekmannaförbundet i Strängnäs stift**
Lördagen den 21 april i Eskilstuna-Fors' kyrka och församlingshem
Föredrag: "Eskilstuna i förvandling", Johan Hedlund
- 2. Lekmannaförbundet i Lunds stift**
Lördagen den 21 april i Ville kyrka och församlingshem
Drama: "Katharina von Bora"
- 3. Lekmannaförbundet i Härnösands stift**
Söndagen den 22 april i Frösö kyrka
- 4. Lekmannaförbundet i Stockholms stift**
Lördagen den 21 april i Vallentuna kyrka och församlingshem
Föredrag: "Vallentunas många runstenar"
- 5. Lekmannaförbundet i Västerås stift**
Söndagen den 8 april i Ludvika kyrka och församlingshem
Medverkande: Kontraktsprost Gunnar Persson
- 6. Lekmannaförbundet i Skara stift**
Lördagen den 5 maj i Nossebro kyrka och församlingshem
- 7. Lekmannaförbundet i Linköpings stift**
Söndagen den 22 april i Linköpings domkyrka och i Gamla Domprostgården
Linköpings domkyrkokår 90 år
- 8. Lekmannaförbundet i Växjö stift**
Lördagen den 21 april i Nässjö kyrka och församlingshem
"Psalmer och sånger skrivna av Lina Sandell", Arja Bergström
- 9. Lekmannaförbundet i Karlstads stift**
Lördagen den 26 maj i Kila kyrka och församlingshem (Säftele pastorat)
Startar med lunch: 12:00
- 10. Lekmannaförbundet i Uppsala stift**
Söndagen den 22 april i Delsbo kyrka och i Mariagården
Föredrag: "Tankar om barmhärtighet", teol. dr, kyrkoherde Peter Södergård

SVENSKA KYRKANS LEKMANNAFÖRBUND

100 år den 22 oktober 2018

Del VI

Manligt arbete med och för Kristus

Det praktiska arbetet som föreslagits och synliggjorts i förbundets tidskrift *Kyrko-bröderna* ska ses bl.a. mot bakgrund av att generalsekreterare **Fellenius** skrev i en årsrapport från 1928 att förbundets sociala arbete varit ”ringa eller intet” under de tio första åren. Under hela etableringsfasen var den *inre linjen* hela tiden i fokus och det *yttre arbetet* fick mindre plats i tidskriften.

Ett exempel på att lekmannen lyftes fram som verktyg för Guds rikets förverkligande på jorden – *den yttre linjen* var att denne föreslogs kunna vara prästen till hjälp som yrkesutövare, ’*snickare, typograf, ingenjör, läkare o.s.v.*’ Manlig kristendom’ måste enligt Teodor Holmberg resultera i socialt arbete, eftersom männen måste vara aktiva. De kristna männen måste ’lära sig att vara kristna just där de gå och stå: i sitt dagliga kall som statsmän, riksdagsmän, journalister, köpmän, bankirer, jurister, militärer, fabriksarbetare, lantmän o.s.v.’ Missionsläkaren i Rhodesia (Zimbabwe och Zambia) **Nils Tilander** bjöd (1884-1977) förbundet att med arkitekter och konstförfarna händer hjälpa till att bygga och rusta upp kyrkor på missionsfältet – vardagsnära kristendom – ett utövande som anknöt till vad männen sysslade med i största allmän-

het. Det var inte bara i vardagsnära sammanhang som lekmännen behövdes utan även i andra sammanhang. Ett av dessa sammanhang var *söndagsskolan* där det då liksom nu rådde brist på manliga lärare. Behovet av lärare ökade inte minst till följd av att kristendomsundervisningen fick allt mindre plats i skolan. I dessa viljeyttringar låg också ett behov av att som i andra kristna sammanhang remaskularisera kristendomen. Det är ej bra för någon och särskilt inte för en man att gå sysslolös var ett allmänt talesätt. Detta i kombination med att kyrkan inte erbjöd männen några särskilda aktiviteter ansågs innebära att männen i större

grad än kvinnorna sökte sig till sekulära mer utanförliggande sysslor, t.ex. studiecirklar, vetenskap och sist men ej minst partipolitiska sysslor. Religionsfientliga strömningar uppstod på flera håll och lekmännen reagerade så småningom mot detta och uppmaningen var att bli intet i sig själva – ’vi måste bli intet i oss själva’ och arbetet måste utföras med och för Gud, inte för oss själva.

Ett sätt att motverka att männen vände kyrkan ryggen var enligt **Manfred Björkquist** att tillsätta en kommitté som skulle undersöka vilka möjligheter det fanns för ett samarbete mellan kyrkan

och idrottsvärlden. Det föreslogs att gudstjänster skulle hållas i samband med idrottsevenemang, i likhet med fältgudstjänster som firades under mer omfattande militärövningar.

Det var inte bara aktiviteter förknippade med mäns yrkesutövning, söndagsskolan eller idrottsvärlden som erbjöds för att förhindra att männen sökte sig till uppgifter utanför kyrkan utan också andra uppgifter som kyrkan angagerade sig i t.ex. vård av ensamma och föräldralösa barn, övervakning av oskyldigt dömda. **Nathan Söderblom** menade att det fanns en rad olika uppgifter som 'män med kärlek, vishet och tålmod' skulle kunna ta sig an. Nathan Söderblom använde delvis egenskaper som av borgerligheten ansågs feminina till att förklara den kristna manligheten. Därtill tillskrevs en typiskt kvinnlig aktivitet som barnavård manliga förtecken. På vissa håll påbörjades och upprätthölls manligt socialt arbete baserat på kvinnligt socialt arbete som innehåll i manlighetens diskurs. De kvinnliga syföreningarnas arbete presenterades ofta som en förebild

Sammanfattning av de första decenniernas arbete

Lekmannarörelsens uppgifter under de första åren kan sammanfattningsvis förstås som kyrklig mobilisering. Målet för verksamheten var att i samråd med prästerskapet sprida kunskap i kyrkliga frågor och att tillsammans i lokala kårer arbeta för Guds sak i både inre och yttre former – detta genom privata samlingar och genom socialt arbete. Det verkliga uppdraget var att intressera män för kristendomen. Anledningen till att det var just männen som efterfrågades var att kvinnor redan stod för en betänklig del

av det kyrkliga arbetet medan männens kyrksamhet och engagemang i kyrkliga frågor hade avtagit i högre grad än kvinnornas dito. Männen skulle intresseras för kyrkan – detta i ett könsöverskridande arbete. Olika remaskulariseringsstrategier användes. *'Skulle männen leva ett aktivt kristet liv måste kristendomen först bli manlig.'*

Den första av fyra remaskulariseringsstrategier var att koppla vad som ansågs var traditionellt manliga dygder till kristna ideal och på så sätt förena kristna och manliga egenskaper. På så sätt fick stereotypa mansideal en självklar plats i arbetet för kristendomen. Lekmannarörelsen lyfte fram egenskaper som tolkades som traditionellt manliga; ansvarsfullhet, praktisk läggning, behärskning, hängivenhet plikttröhet, styrka, krigiskhet, mod och offervilja. Dessa dygder var enligt rörelsen inte bara manliga, utan också avgörande kristna ideal och därför ansågs mannen av naturen inneha

dygder som efterfrågades i det kristna arbetet. Mannen blev i sin stereotypa framställning en soldat i en armé och de militaristiska metaforen (bilderna) var genomgående. Det samhälle som representerades av osedlighet, materialism, hat och själviskhet fick framstå som fiender i denna strid mot ondskan. Centrala gestalter i kristendomens historia fick därtill fungera som förebilder i egenskap av modiga och trofasta män. I sammanhanget var självklart Jesus Kristus den största förebilden men också apostlarna och reformatörerna lyfts fram som representanter för sann manlighet.

Den andra av fyra remaskulariseringsstrategier gick ut på att anpassa sig till det hegemoniska samhället samtidigt som den kristna identiteten skulle skyddas. De manliga egenskaper som möjliggjorde framgång och rikedom var eftersträvansvärda men de skulle användas i strävan att förverkliga Guds rike på jorden, snarare än att nå världslig välgång.

Den tredje av fyra remaskulariseringsstrategier var att omkoda egenskaper som ansågs vara traditionellt manliga eller kvinnliga. Frometsliv med gudstjänstbesök, bön och andakter i hemmet var inte något som ansågs manligt – tvärtom var det något som kvinnor sysslade med. Nu uppmuntrade man till gudstjänstliv genom att säga att det var manliga, modiga och starka hjältar och soldater som gick i kyrkan. Lekmannaidéal utgjordes nu inte bara av stereotypa manliga dygder utan inte minst av allmänskristliga ideal som kommit att betraktas som något ytterst kvinnligt. Det handlade ofta om framstående egenskaper, såsom *ödmjukhet, kärleksfullhet och*

tålmod. Det ansågs inte vara ett tecken på manlighet att vägra underordna sig. Egenskaper som tidigare betraktats som feminina omkodades till att vara självklara i äkta manlighet.

Den fjärde och sista av fyra remaskulariseringsstrategier gick ut på att instrumentalisera manligheten i det kristna arbetet. Ett aktivt försök gjordes att göra det kristna arbetet anpassat för männen och deras förståelse av sig själva och sin manlighet. Manligt arbete skulle fortgå inom områden som av tradition var manliga, men nu gärna med fokus på den yttre linjen på t.ex. socialt arbete. Det kom att handla om vad som var lämpligt och viktigt att göra i stället för vad som faktiskt gjordes. I den offentliga sfären förespråkades arbete i kommunala nämnder, föredragshållande, samarbete med idrottsföreningar, spridning av skrifter och propagering i pressen. Det innebar att män kunde ägna sig åt traditionella manliga uppgifter även när de 'stred' för kyrkan. Lekmannens vardagliga arbete förstods i enlighet med Luthers uppfattning som ett kall. Förbundsmedlemmen hade en uppgift att fylla i förverkligandet av Guds rike på jorden i egenskap av det yrke han innehade – hjälpa till som yrkesarbetande eller som näringsidkare. Inom förbundet premierades inte bara vad som uppfattades som traditionellt manliga uppgifter i samhället utan också sådana som hade varit del av kvinnans domän, t.ex. arbete med barn, sjuka och fattiga. Som nödvändiga uppgifter inom förbundet ansågs dock inte bara de som traditionellt hade karaktär av manlig dominans utan också sådana som hade karaktär av kvinnlig dominans. Mannen skulle ha tålmod och vara kärleksfull – den emotionella delen av arbetet var inte utesluten. Det var snarare så att kvinnliga och manliga egenskaper båda presenterades som viktiga och att ett allmänt kristligt sinnelag var av nöden. Arbetet på såväl lokal som central nivå presenterades dock som något manligt i metaforer knutna till militarism och fysiskt arbete.

Det är inte att förglömma att kvinnornas församlingsarbete aldrig möttes av skepsis, utan detta arbete var snarast en förebild för de kristna männen. Kvinnan vände aldrig kyrkan ryggen och hon gjorde enligt förbundet ett mycket gott arbete, inte minst inom missionen. Ibland ansågs mannens uppgifter vara ett förlängande av de uppgifter som redan påbörjats av

kvinnorna. *Det handlade i stor utsträckning om att få männen att engagera sig i samma utsträckning som kvinnorna. Den manlighet som förespråkades var en manlighet väl anpassad till ett modernt samhälle.*

Den inre linjen, som omfattade kårernas grundläggande och huvudsakliga arbete; bibelstudier, föredrag och det viktigaste idealet – brödragemenskap (syskon-gemenskap) – inkluderade en privat sfär som var viktig inom förbundet, inte bara det offentliga arbetet. Det inre arbetet fungerade som ett uttryck för manlighet då samlingarna hade en homosocial karaktär. Gemenskapens förebilder var naturligtvis också män – Jesus Kristus, Apostlarna, Martin Luther och Olavus Petri var alla män som visade på hur viktig denna gemenskap var. Kristendomen i allmänhet och den lutherska tron i synnerhet framställdes som manliga angelägenheter. De största personligheterna i kristendomens historia var ju män och dessutom värderade de gemenskap med andra män högt. För att förverkliga sitt syfte ser vi att förbundets medlemmar å ena sidan samlades för uppbyggelse genom bibelstudier och föreläsningar och å den andra sidan förenades genom aktiviteter i offentligheten.

Efter några oroväckande år var lekmanarörelsen (Kyrkobröderna) etablerad i landet – inte minst i Mellansverige. Under trettio- och fyrtiotalen bedrevs främst arbete inom den inre linjen, men det yttre arbetet synliggjordes också bland annat med arbete i pressen, engagemang i politiken i stat och kommun samt genom anordnandet av t.ex. församlingsaftnar. Det mångfacetterade arbetet finner ett illustrativt exempel i Uppsala kårs strategi

med fyra utskott; – församlings-, missions-, litteratur- respektive skriftspridningsutskottet.

Lekmannarörelsen (då Kyrkobröderna) kan alltså sammanfattningsvis förstås som en rörelse som genom manifesterade remaskulariseringsstrategier ville motverka den feminisering av kristendomen som ägt rum särskilt under närmast föregående decennium. Detta gjordes i frånvaro av, men inte i opposition mot kvinnorna i kyrkan, vilka i stället snarare verkade som förebilder för organisationen. Det gjordes heller inte genom att på ett tydligt sätt koppla kroppsliga ideal till kristendomen. Lekmannarörelsens mål var snarare att kårernas medlemmar skulle engagera sig i sociala frågor och vara aktiva samhällsmedborgare, samtidigt som de också agerade enligt en inre linje. Med angivna strategier för att engagera männen i det kristna arbetet, såväl enligt den inre som den yttre linjen, försökte organisationen genomföra en kyrklig mobilisering – en mobilisering som nådde en sådan synlig framgång att förbundet en bit in på 1930-talet hade omkring 50 kårer med sammantaget ett par tusen medlemmar, vilka snart skulle bli fler.

Anders Nordberg

Källor:

* Bearbetad version av en e-uppsats i Kyrkohistoria vid Uppsala universitet av Martin Nykvist (förmedlad till Lekman i Kyrkan av Stellan Andersson i Örkelljunga)

* Handbok för kyrkobröder 1962 – Diakonistyrelsens Bokförlag

* Svenska Kyrkans Lekmannaförbund 90 år (Carl-Axel Axelsson och Karl-Erik Sundström)

* Svenska Kyrkans Lekmannaförbund på Förbundsplanet och Internationellt (Karl-Erik Sundström)

Påsk på liv och död

Vi närmar oss påsk och för mig får bibeltexterna än mer glöd. Man känner att det är på liv och död.

Till viss del beror det på att jag kan följa Jesus och lärjungarnas rörelser i Jerusalem och jämföra det med de bilder jag har i mitt minne från de gånger jag varit på besök i den heliga staden och blivit undervisad. Första gången Jerusalem omnämns i gamla testamentet är i 1 Mosebokens 14:e kapitel. Abraham, som fortfarande heter Abram, har just besegrat fyra kungar i strid för att rädda sin brorson Lot som hade blivit bortförd som krigsbyte. När Mose går förbi Salem kommer stadens konung Melkisedek ut med bröd och vin till Abram i dalen där Kidrondalen och Hinnomsdalen möts. I Jerusalem håller man traditionen om dessa dalar levande: Hinnoms dal är dödens dal. Där hade det skett människoffer i gamla tider och nu fanns stadens soptipp i dalens förlängning eftersom marken var oren. I soporna brann det en

eld som inte gick att släcka och platsen var verkligen ogästvänlig, en dödens dal (i nya testamentet känner vi igen Hinnoms dal i ordet Gehenna). Kidrondalen var, tvärtemot Hinnomsdal, en livets dal där det var bördigt och vinstockarna frodades. Just där, i skärningspunkten mellan liv och död, kommer Melkisedek ut med bröd och vin och välsignelse över Abram. Melkisedek vet vi inte så mycket om. Det står att han var kung och präst åt Gud den högste. Namnet är sammansatt av de båda hebreiska orden för kung och rättfärdig, alltså en rättfärdig kung.

På Skärtorsdagens kväll samlar Jesus, rättfärdighetens konung, sina lärjungar till måltid bara ett eller ett par stenkast från platsen där Abram möter Melkisedek. Brödet bryts och vinet delas ut, detta är min kropp och mitt blod. Ät det, inte längre för att minnas befrielsen från slaveriet i Egypten utan för att bli befriad från synden och döden. Allt sker just där i skärningen mellan livet och döden. Inte

*Martin
Ahlqvist,
Komminister
Jönköpings
församling
Växjö stift*

bara för Abram eller 12 lärjungar utan för en hel mänsklighet.

Efter måltiden håller Jesus ett tal till sina lärjungar. Jesus håller det i den övre salen på Sionsberget men mitt i talet säger han: "Kom, låt oss gå härifrån". Kanske fortsatte han talet medan de vandrade ner till Getsemane där han bad och blev tillfångatagen av översteprästens livgarde. Det var vanligt bland judiska rabbiner att man undervisade medan man var på vandring. Antagligen gick följet med

Modell över Jerusalems tempel.

Jesus ut genom esséerporten i den övre staden och rundade tempelmuren och templet för att komma ner till Kidrondalen. När Jesus kommer ner till dalen ligger Salomos vinträdgård framför honom. Undervisningen var oftast jordnära och man pekade på det som fanns framför ögonen. Det är lätt att tänka sig att Jesus går fram och pekar på en vinstock när han säger orden: ”Jag är den sanna vinstocken”. Kidrondalen var mycket bördig på grund av att träden fick sin näring från det offerblod som man ledde ut från altaret i templet ner i dalen. Vinet fick sin växtkraft rent bokstavligt från offren i templet. Jesus är det sanna vinträdet – det får sin kraft från offret på golgatakors. I nattvarden erbjuds vi alla att vara en del av det till liv som räcker i evighet. Därför kan Jesus säga: ”Bli kvar i mig så blir jag kvar i er. Liksom grenen inte kan bära

frukt av sig själv om den inte sitter kvar på vinstocken, kan inte heller ni göra det om ni inte är kvar i mig” (Joh. ev. 15:4). Det är inte genom att gå långt bort man får kraft och näring utan genom att hålla sig till stammen. Antagligen en mycket stark bild för lärjungarna som precis varit med om den första nattvarden men även för oss. Källan till liv i vår tro är Jesus och hans död på korset. Allt sträcks ut till oss i nattvarens bröd och vin. Vi får del av Jesus kropp och blod. Det är en gåva som ges oss: ”För dig utgiven”.

En annan möjlighet är att Jesus när han rundade templet på sin vandring till Getsemane pekade upp på tempelfasaden när han talade. På tempelfasaden fanns en vinstock i äkta guld. Pilgrimerna kunde som en gåva till templet ge en vindruva i guld. De gyllene druvorna gjöts ihop till

klasar och sattes upp på den stora vinstocken på tempelfasaden. När man kom till templet nästa tillfälle kunde man se upp på fasaden och se sin egen gåva ingjuten i själva templet. Man var en del av Guds egen vinstock. Den vindruva i äkta guld vi får ge bort när vi går till kyrkan är oss själva. Den är långt mycket mer värd än en klump metall. Vi blir en del av Kristi egen kropp: ”Min fader förhärliigas när ni bär rik frukt och blir mina lärjungar. Liksom Fadern har älskat mig, så har jag älskat er. Bli kvar i min kärlek” (Joh. ev. 15:8-9).

”Detta har jag sagt er för att min glädje skall vara i er och er glädje bli fullkomlig. Mitt bud är detta: att ni skall älska varandra som jag har älskat er”.

Martin Ahlqvist

ATT RESA SIG STARKARE

När det fruktansvärda inträffar.
När katastrofen är ett faktum.
Ge människor kraft att bli
starkare tillsammans!

SMS:A LIV
TILL 72 905
OCH GE 100 KR

Eller swisha till 9001223
svenskakyrkan.se/fastekampanjen

Svenska kyrkan
INTERNATIONELLT ARBETE

medlem av
actalliance

Jesus led och dog för vår frälsning

Exponerad från öster mot väster där vi från Olivberget ser staden med stadsmuren och med Tempelberget (Moria berg) innanför stadsmuren. Kommer man från öster, t.ex. från Jeriko, och når upp till höjderna (stigning från öster) ca 800 m över havet ser man det gamla Jerusalem så här med stadsmurens östra del och staden innanför!

Upp till Jerusalem

När den tid Gud hade bestämt var inne tog Jesus de tolv åt sidan och sa till dem: *'Se vi går upp till Jerusalem, och allt som genom profeterna är skrivet om Människosonen skall gå i uppfyllelse. Ty han kommer att utlämnas åt hedningarna. De skall håna och skymfa honom, spotta på honom, gissla honom och döda honom och på tredje dagen skall han uppstå.'* Tidigare hade han varnat lärjungarna: *'Om någon vill följa mig, skall han förneka sig själv och ta sitt kors på sig och följa mig.'* På palmsöndagen red Jesus in i Jerusalem till ljudet av folkets rop: *'Hosianna, Davids son! Välsignad är han som kommer i Herrens namn. Hosianna i höjden!'* Dessa välkomstord skulle snart förvandlas till de motsatta: *'Korsfäst honom!'* Jesus var fullt medve-

ten om att han skulle lida, dö och uppstå igen.

Nattvarden och Getsemane - Kommunion, Eukaristi eller Altarets sakrament

Sista veckan av sin verksamhet ägnade Herren åt att undervisa i templet. När påsken närmade sig sa han till sina lärjungar att ställa i ordning för högtiden. I ett rum på andra våningen i ett hus i Jerusalem - enligt traditionen på Sions berg strax sydväst om Sionporten - åt Jesus under torsdagens kväll den sista påskmåltiden tillsammans de tolv lärjungarna. Genom hans egen död skulle påsken få sin uppfyllelse följande dag.

Den här natten blev Herren förrådd. När han hade lagt sig till bords med de tolv

och de hade börjat äta sa han: *'Sannerligen en av er skall förråda mig.'* De blev mycket bedrövade och började fråga honom, en efter en: *'Det är väl inte jag, Herre?'* Han svarade: *'Den som dopade handen i skålen tillsammans med mig, han skall förråda mig. Människosonen går bort, som det står skrivet om honom, men ve den människa genom vilken Människosonen blir förrådd! Det hade varit bäst för den människan om hon aldrig hade blivit född.'* Judas, som skulle förråda honom sa: *'Det är väl inte jag, rabbi?'* Jesus svarade: *'Du har själv sagt det.'*

Medan de åt tog Jesus ett bröd, tackade Gud, bröt det och gav åt lärjungarna och sa: *'Tag och ät! Detta är min kropp, som är utgiven för er. Gör detta till minne*

Enligt traditionen - Salen i övre våningen i ett hus på Sions berg där nattvarden instiftades - måltiden med Jesus och hans tolv lärjungar under torsdagskvällen (skärtorsdagen).

av mig.' På samma sätt tog han bägaren, tackade Gud och gav åt dem och sa: 'Drick alla av den. Denna bägare är det nya förbundet i mitt blod, som är utgjuten för er till syndernas förlåtelse. Så ofta ni dricker av den, gör det till minne av mig.' Nattvarden är ett av två sakrament (dopet och nattvarden) där ordet sakrament betyder helig handling som ger förlåtelse för våra synder.

Jesus tog sedan med sig sina lärjungar till Getsemane där han sa till sina lärjungar: 'Sitt kvar här medan jag går bort och ber.' Han tog med sig Petrus och Sebedaios båda söner (Jakob och Johannes)

Sorg och ängslan kom över honom och han sa till dem: 'Min själ är bedrövad ända till döds. Stanna här och vaka med mig.' Han gick lite längre bort, kastade sig till marken och bad: 'Fader, låt denna bägare gå förbi mig, om det är möjligt. Men inte som jag vill, utan som du vill.' (Ske din vilja!) Judas kom med en stor folkhop med svärd och påkar, utsänd av överstepräster och folkets äldste. Så greps Jesus för att föras till den judiska domstolen, till översteprästen Kajafas, (palats) där de skriftlärdade och de äldste hade samlats (Stora rådet). Vid samma tillfälle sa Jesus till den folkhop som följde med dem som grep Jesus: 'Som

mot en rövare har ni gått ut med svärd och påkar för att fånga mig. Var dag satt jag i templet och undervisade utan att ni grep mig. Men allt detta har skett för att profeternas skrifter skall uppfyllas.' Då övergav alla lärjungarna honom och flydde.

Jesus inför den judiska domstolen

Petrus följde efter på avstånd, hela vägen till Kajafas hus (översteprästens palats - där Stora rådet höll till). Där gick Petrus in på gården och satte sig bland tjänarna för att se hur det skulle sluta. Överste-

Den sten i Getsemane som enligt traditionen Jesus gick bort och bad vid. Han bad om att få slippa det som skulle hända men överlämnade ändå till Gud att bestämma - Inte som jag vill utan som du vill!

En skulptur som berättar om Petrus och några kvinnor ute på gården utanför Kajafas hus, där Petrus förnekade kännedom om Jesus vid tre tillfällen. Efter det tredje tillfället gol en tupp och Petrus påminnes då om att han hade sagt att han aldrig någonsin skulle förneka sin mästare. Tuppen finns med högst upp på skulpturen!

prästerna och hela rådet sökte få fram något falskt vittnesmål mot Jesus så att de kunde döma honom till döden, men de lyckades inte trots att det uppträdde många falska vittnen. Till sist trädde det fram två som påstod att Jesus hade sagt: *'Jag kan riva ner Guds tempel och bygga upp det igen inom tre dagar.'* Då reste sig översteprästen och frågade: *'Har du inget att svara på deras beskyllningar?'* Men Jesus teg. Och översteprästen sa: *'Jag besvär dig vid den levande Gudens namn att säga oss om du är Messias, Guds son.'* Jesus svarade: *'Du har själv sagt det. Men jag säger er: efter detta skall ni få se Människosonen sitta på Maktens högra sida och komma på himlens moln.'* Då slet översteprästen sönder sina kläder och sa: *'Han har hädat. Vad skall vi nu med vittnen till? Ni har själva hört hädelsen, Vad säger ni?'* De svarade: *'Han förtjänar döden.'* Då spottade de på honom i ansiktet och slog honom, och några gav honom örffilar och sa: *'Visa att du är en profet, Messias: vem var det som slog dig?'*

Kajafas hus (Stora rådet) med fängelsehålor och förvaringsutrymmen. Numera är huset uppdaterat och omgjort till en kyrka - Hanegällets kyrka (S:t Peterskyrkan Galllicantu).

Jesus inför den romerska domstolen

Judiska myndigheter hade vid denna tid inte rätt att verkställa dödsstraff. Därför fördes Jesus tidigt påföljande morgon till Pontius Pilatus, den romerske landshövdingen (ståthållaren). Den Golgatavandring (Via Dolorosa-vandring) som Jesus kom att göra och som vanligen görs av kristna besökare i Jerusalem brukar delas in i 14 stationer och börjar här hos Pontius Pilatus, den romerske landshövdingen (**Station 1**). De som förde Jesus från Kajafa hus (Stora rådet) till Pontius Pilatus (enligt traditionen vid Antoniaborgen i öster, nära Lejon- eller Stefansporten) började inför Pilatus anklaga Jesus och säga: *'Vi har funnit att den här mannen förleder vårt folk, förbjuder oss att betala skatt till kejsaren och säger att han är Messias, en konung.'* De som förde Jesus till Pilatus stannade själva kvar men utanför borgen för att inte bli orena och för att härigenom inte äventyra sin egen påskmåltid.

Relief utefter den urgamla vägen upp till Kajafas hus - en relief som föreställer Jesus, gripen i Getsemane och förd hit till Kajafas hus (den judiska domstolen Stora rådet).

Några bilder från den plats innanför Lejonporten (Stefansporten) i öster där Antoniaborgen låg - där Jesus blev utlämnad av Pontius Pilatus och översteprästerna och folket skrek "Korsfäst honom, Korsfäst honom!" Det var här som Jesus kläddes i en purpurröd mantel och påtvingades en krona av törnen samt hånades, piskades, bespottades och mobbades och det var här som Pilatus då utropade Ecce Homo = Se människan! Det var här som sedan Golgatavandringen började - vandringen upp till Golgata (Skallen) västerut, den plats där Jesus blev korsfäst och därmed dödad!

Pilatus gick då ut till dem och efter att ha hört anklagelserna och uppmanat dem att själva ta Jesus och döma honom efter judisk lag blev Pilatus upplyst om just detta att Stora rådet eller annan judisk företrädare inte hade rätt att döda någon. Ty det ord skulle uppfyllas som Jesus hade sagt för att ange hur han skulle dö (Joh 3:14 - att han skulle dö genom att bli upphängd - den avrättningsmetod som romarna använde). Pilatus gick tillbaka in i residenset och lät kalla till sig Jesus och frågade: *'Så du är judarnas konung?'* Jesus svarade: *'Säger du detta av dig själv, eller har andra sagt det om mig?'* Pilatus sa: *'Jag är väl ingen jude. Dina landsmän och överstepräster har överlämnat dig till mig. Vad har du gjort?'* Jesus svarade: *'Mitt rike hör inte till denna världen. Om mitt rike hörde till denna världen hade mina följelagare kämpat för att jag inte skulle bli utlämnad åt judarna. Men nu är mitt rike av annat slag.'* Pilatus frågade: *'Du är alltså kung?'* Jesus svarade: *'Du själv säger att jag är kung. Jag har fötts och kommit hit i världen för denna enda sak: att vittna för sanningen. Den som hör till sanningen lyssnar till min röst.'* Pilatus sa till honom: *'Vad är sanning?'*

Pilatus gick på nytt ut till judarna och sa nu: *'Jag kan inte finna honom skyldig till något. Men det är sed att jag friger någon åt er vid påsken. Vill ni att jag skall släppa judarnas kung.'* Pilatus förstod att det var av avund mot Jesus som överstepräster hade utlämnat honom. Men överstepräster hetsade upp folket till att begära att han i stället för att släp-

pa Jesus fri skulle släppa en man som kallades Barabbas fri, en man som satt fängslad tillsammans med upprorsmän som hade fällts till ansvar för mord under oroligheterna. Pilatus frågade: *'Vad skall jag då göra med honom som ni kallar judarnas kung?'* De ropade som svar: *'Korsfäst honom, korsfäst honom!'* Pilatus frågade: *'Vad har han gjort för ont?'* Men de ropade ännu högre: *'Korsfäst honom!'* Pilatus som ville tillmötesgå folket frigav Barabbas och lät Jesus bli piskad, varefter han lämnade ut Jesus för att korsfästas.

Efter det att Jesus hade blivit piskad och utlämnad för att korsfästas förde soldaterna in honom på gården i residenset och hela vaktstyrkan kallades samman. Soldaterna klädde Jesus i en *purpuröd mantel* och vred ihop en *krans av törne* och satte den på honom. Pilatus riktade ordet - *Ecce Homo - se människan* - till folkmassorna när Jesus visades fram, iförd *purpurmantel* och *törnekrona*. Sedan hälsade folkmassorna honom: *'Leve judarnas konung!'* De slog honom i huvudet med en käpp, spottade på honom och föll på knä och hyllade honom. Och när de hade hånat honom tog de av den röda manteln och satte på honom hans egna kläder och förde ut honom för att korsfästa honom.

Jesu vandring till Golgata, vandring utefter via Dolorosa

Efter det att Jesus hade dömts, piskats, begabbats, hånat, bespottats och klättats med såväl *purpuröd mantel* som *törnekrona* för att snart bli befriad från dessa

attribut, tog överstepräster och folket med sig honom för att anvisa honom det kors, den påle, på vilken han skulle fästas. Efter knappt hundra meters vandring västerut utefter Via Dolorosa kom de alla fram till den fördörelsens plats (numera en plats med en kyrka - Fördörelsens kapell) tillhörig den romerska garnisonen, där Jesus fick ta emot och själv börja bära sitt kors (**Station 2**) till den plats som kallas Skallen, på *hebreiska Golgata*.

Så vandrade soldaterna med Jesus och folkmassorna utefter Via Dolorosa västerut. Efter 50 - 100 meter ramlade Jesus för första gången enligt traditionen. (**Station 3**). Jesu fall under korset erinrar oss om Jesu kärleksfulla och självutgivande ord dessförinnan: *'Kom till mig ni alla som är tyngda av bördor; jag skall skänka er vila. Ta på er mitt ok och lär av mig, som har ett mildt och ödmjukt hjärta, så skall ni finna vila för er själ. Mitt ok är skonsamt och min börda är lätt.'* Efter det att Jesus kom på fötter igen och fortsatte att bära sitt kors mötte han sin mor, Maria (**Station 4**). Såväl station 3 som station 4 är utmärkta på en kort förbindelsegata (länk) i nord-sydlig riktning med Via Dolorosa - El Wad (Ha Gay). Moder Marias möte med och hennes syn av Jesus erinrar oss om följande bibelord: *'Hans far och mor förundrade sig över vad som sades om honom. Och Symeon välsignade dem och sade till hans mor Maria: Detta barn skall bli till fall eller upprättelse för många i Israel och till ett tecken som väcker strid - ja, också genom din egen själ skall det gå ett svärd*

Platsen där Jesus fick ta emot sitt kors - tilldelades korset - fördörelsens plats. (Station 2)

Vandring på Via Dolorosa västerut nära den plats där Jesus föll för första gången. (Station 3)

Maria, Jesu moder, och Jesus möts under Jesu Golgatavandring. (Station 4)

Platsen där Maria och Jesus möttes. (Station 4)

Platsen för Simon från Cyrenes bostad - hus - Simon som beordrades bära Jesu kors vidare mot Golgata! (Station nr 5)

- för att mångas innersta tankar skall komma i dagen.'

Alldeles i hörnet av Via Dolorosas fortsättning från El Wad västerut mot Golgata några tiotal meter från platsen (stationen) för moder Marias möte med Jesus erinrar vi oss Bibelns ord om Simon från Cyrene som enligt traditionen var bosatt här. I Bibeln kan vi läsa följande: 'När de förde bort honom hejdade de en man från Kyrene som hette Simon och som var på väg in från landet och lät honom ta korset på sig och bära det efter Jesus.' (Station 5) Vi erinrar oss här

Jesu tidigare uttalade ord: 'Om någon vill gå i mina spår måste han förneka sig själv och ta sitt kors och följa mig. Ty den om vill rädda sitt liv skall mista det, men den som mister sitt liv för min skull, han skall finna det.' Så vandrade soldaterna, Jesus, Simon som bar korset och folkmassorna vidare västerut utefter Via Dolorosa. Efter 50 - 100 meters väg kom de fram till den plats där en kvinna vid namn Veronica enligt traditionen torkade Jesu ansikte (Station 6) Vi erinrar oss Jesu ord: 'Jag var hungrig och ni gav mig att äta, jag var törstig och ni gav mig att dricka, jag var hemlös och

ni tog hand om mig, jag var naken och ni gav mig kläder, jag var sjuk och ni såg till mig, jag satt i fängelse och ni besökte mig. Då kommer de rättfärdiga att fråga: Herre, när såg vi dig hungrig och gav dig mat, eller törstig och gav dig att dricka? När såg vi dig hemlös och tog hand om dig eller naken och gav dig kläder? Och när såg vi dig sjuk eller i fängelse och besökte dig? Kungen skall svara dem: Sannerligen vad ni har gjort för någon av dessa minsta som är mina bröder, det har ni gjort för mig.'

Veronica möter Jesus och torkar hans panna. (Station 6)

Platsen där Jesus föll för andra gången. (Station 7)

Den plats där Jesus föll för tredje gången! (Station 9)

Efter ytterligare några tiotal meter kom soldaterna, Jesus, Simon och folket till den plats där Jesus enligt traditionen föll för andra gången (**Station 7**). Vi erinrar oss här Paulus ord till församlingen i Filippi: *'Låt det sinnelag råda hos er som också fanns hos Kristus Jesus. Han ägde Guds gestalt men vakade inte över sin jämlikhet utan avstod från allt och antog en tjänares gestalt då han blev som en av oss. När han till det yttre hade blivit människa gjorde han sig ödmjuk och var lydig ända till döden, döden på ett kors. Därför har Gud upphöjt honom över allt annat och gett honom det namn som står över alla andra namn, för att alla knän skall böjas för Jesu namn, i himlen, på jorden och under jorden, och alla tungor bekänna att Jesus Kristus är herre, Gud Fadern till ära.'* Efter det att Jesus åter hade kommit på fötter fortsatte alla mot Golgata som nu låg strax framför dem. I Bibeln kan vi läsa: *'En stor folkmassa följde med, och kvinnor som sörjde och klagade över honom. Jesus vände sig om sade till dem: 'Jerusalems döttrar, gråt inte över mig, gråt över er själva och era barn. Det kommer en tid då man skall säga: Saliga de ofruktsamma, de moderliv som inte har fött och de bröst som inte har gett di. Då skall man säga till bergen - Fall över oss, och till höjderna: Dölj oss. Ty om man gör så med det gröna trädet, vad skall då inte ske med det förtorkade?'* Jesus talade här till de gråtande kvinnorna. (**Station 8**) Bara några meter före det att soldaterna, Jesus, Si-

Några nunnor på den plats intill Skallen där Jesus fråntogs sina kläder. (Station 10)

mon och folkmassan hade kommit fram till den fastställda platsen för korsfästelsen (Skallen) föll Jesus enligt traditionen för tredje gången (**Station 9**).

Golgata

När de så kom upp till platsen där Jesus skulle korsfästas fråntogs Jesus sina kläder (**Station 10**). På denna plats skulle Jesus korsfästas tillsammans med två andra. De korsfäste Jesus med en gärningsman (förbrytare) på vardera sidan om honom. (**Station 11**) Pilatus hade låtit skriva ett anslag som sattes upp på korset och där stod: *'Jesus från Nasaret, judarnas konung.'* Detta lästes av många ju-

dar, eftersom platsen där Jesus korsfästes låg strax utanför den dåvarande staden, och texten var skriven på hebreiska, latin och grekiska. Men judarnas överstepräster sa till Pilatus: *'Skriv inte, Judarnas konung, utan vad han själv har sagt: Jag är judarnas konung.'* Pilatus svarade: *'Vad jag har skrivit, det har jag skrivit.'* Soldaterna som hade korsfäst Jesus tog hans kläder och delade upp dem i fyra delar, en del för varje soldat. De tog också långskjortan, men den hade inga sömmar utan var vävd i ett enda stycke. De sa därför till varandra: *'Vi skär inte sönder den utan kastar lott om vem som skall ha den.'* Ty skriftordet skulle upp-

Platsen där Jesus och de två förbrytarna skulle korsfästas - bakom glasfönstret längst till höger. I fonden står Gravkyrkan i mitten av bilden.

Innanför detta glasade burspråk är platsen där Jesus tillsammans med de två förbrytarna korsfästes. (Station 11)

Platsen där Jesus dör på korset. (Station 12)

fyllas: *'De delade upp mina kläder mellan sig och kastade lott om min klädnad.'*

Alla fyra evangelierna berättar om hur Jesus led och dog. Jesu egna ord vittnar om hur fruktansvärt hans lidande på korset var. Vid Jesu kors stod hans mor och hennes syster, Maria som var gift med Klopas, och Maria från Magdala. Av evangelisternas berättelser framgår att Jesus uttalade olika meningar vilka enligt traditionen är sammanställda och rangordnade i sju ord eller fraser. Fraserna eller orden finns sammanställda på annan plats i denna tidning - Jesu ord på korset. Jesus bad för dem som var med vid korsfästelsen: *'Fader förlåt dem, de vet inte vad de gör.'* Till den förbrytare som bad Jesus om att tänka på honom när Jesus skulle komma med sitt rike sa Jesus: *'Sannerligen, redan i dag skall du vara med mig i paradiset.'* När Jesus såg sin mor och bredvid henne den lärjunge som Jesus älskade sa han till sin mor: *'Kvinna, där är din son.'* Sedan sa han till lärjungen: *'Där är din mor.'* Från den stunden hade Jesu mor Maria sitt hem hos lärjungen (Johannes). Följande uttalande och rop vittnar om hur fruktansvärt hans lidande på korset var: *'Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig?'* (Eli, Eli, lema sabachtani). Jesus visste att nu var allt fullbordat, och för att skriftordet skulle uppfyllas sa han: *'Jag är törstig.'* Där stod ett kärl som var fyllt med surt vin. De satte därför en svamp som doppats i det sura vinet på en isopstjälk och förde den till Jesu mun. När Jesus hade fått det sura vinet sa han: *'Det är fullbordat'* och *'Fader, i dina händer lämnar jag min ande.'* (Station 12). På korset bar Jesus helvetets plåga och den stora ångest det innebar att vara skild från sin himmelske Fader.

Eftersom det var förberedelsedag och kropparna inte fick hänga kvar på korset under sabbaten - det var en stor sabbat - bad judarna Pilatus att de korsfästas benpipor skulle krossas och kropparna tas bort. Soldaterna kom därför och krossade benen på dem som var korsfästa tillsammans med Jesus, först på den ene och sedan på den andre. Men när de kom till Jesus och såg att han redan var död krossade de inte hans ben, utan en av soldaterna stack upp sidan på honom med sin lans, och då kom det ut blod och vatten. Den som såg det har vittnat om det för att också vi skall tro, hans vittnesbörd är sant, och han vet att han talar sanning. Detta skedde för att skriftordet

Den heliga gravens kyrka i Jerusalem. (Station 14)

skulle uppfyllas: *'Inget ben skall krossas på honom.'* och på ett annat ställe heter det: *'De skall se på honom som de har genomborrat.'*

Josef från Arimataia, som var lärjunge till Jesus fast i hemlighet, av rädsla för judarna, bad efteråt Pilatus att få ta ner Jesu kropp. Pilatus tillät det, och Josef gick och tog ner kroppen. (Station 13) Nikodemus kom också dit, han som första gången hade sökt upp Jesus på natten, och han hade med sig en blandning av myrra och aloe, omkring 30 kilo. De tog Jesu kropp och lindade den med linnebindlar tillsammans med kryddorna såsom judarna brukar göra vid gravläggning. Intill platsen där Jesus hade blivit korsfäst fanns en trädgård och i trädgården en ny grav där ännu ingen hade blivit lagd. Där lade de Jesus, eftersom det var den judiska förberedelsedagen och gravnen låg nära (Station 14).

Jesus led och dog för oss

Varför led och dog Jesus? Inte för några synder som han själv hade gjort. Han blev frestad i allt liksom vi, men utan synd (Hebreerbrevet 4:15)

Varför då slagen och korsfäst? Han var genomborrad för våra överträdelsers skull, slagen för våra missgärningars skull. Straffet var lagt på honom för att vi skulle få frid, och genom hans sår är vi helade. Vi gick alla vilse som får, var och en gick sin egen väg, men all vår skuld lade Herren på honom (Jesaja 53:5,6)

Se Guds lamm, som tar bort världens synd (Joh 1:29) Ty Gud var i Kristus och försonade världen med sig själv. Han tillräknade inte människorna deras överträdelse. Den som inte visste av synd,

honom har Gud i vårt ställe gjort till synd, för att vi i Honom skulle stå rättfärdiga inför Gud (2 Kor 5:19,21)

*Guds rena Lamm oskyldig,
på korset för oss slaktad,
Alltid befunnen tålig,
fastän du var föraktad.
Vår synd på dig du tagit
och dödens makt nedslagit.
Ge oss din frid, o Jesu.*

I de sista kapitlen i alla fyra evangelierna läser vi att Jesus stod upp från de döda och visade sig för sina lärjungar. *Varför är Jesu uppståndelse så viktig?* Det var bara Jesus Kristus som kunde säga: *'Jag ger mitt liv för att sedan ta det tillbaka. Jag har makt att ge det, och jag har makt att ta det tillbaka'* (Joh 10:17,18) Jesus blev genom helighetens Ande . . . med kraft bevisad vara Guds Son alltifrån uppståndelsen från de döda. (Rom 1:4) Då Jesus utförde sitt uppdrag att frälsa oss från synden utlämnades han för våra synders skull och uppväcktes för vår rättfärdiggörelses skull. (Rom 4:25) Eftersom Gud har förklarat oss vara rättfärdiga i hans ögon står nu himmelens port öppen och vi har ett säkert hopp om att vi också ska uppstå: *'Men nu har Kristus uppstått från de döda som förstlingen av de insomnade'* (1 Kor 15:20) skrev Paulus. Jesus gav sina lärjungar denna försäkran: *'Ty jag lever, och ni kommer att leva.'* (Joh 14:19) *'Jag är uppståndelsen och livet. Den som tror på mig skall leva om han än dör, och var och en som lever och tror på mig skall aldrig någonsin dö.'* (Joh 11:25,26)

Låt oss med oändlig tacksamhet och glädje gå påsktiden till mötes!

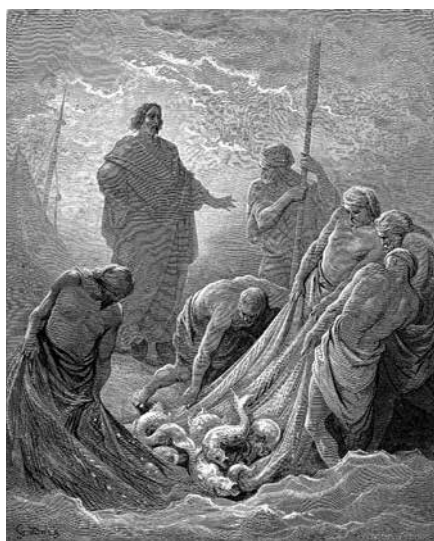
PÅSKENS VITTNEN

Denna den andra söndagen i Påsktidens latinska namn är *Quasimodogeniti* som betyder ”som nyfödda”.

Namnet kommer från den gammalkyrkliga antifonen (Som nyfödda barn skall ni längta efter den rena, andliga mjölken för att växa genom den, och bli räddade – 2 Petr 2:2) och syftar på dem som döpts under påsken. När firandet av påsken dvs. veckan efter påsk med tiden inskränktes till endast söndagen efter påsk kom man att vid denna dags gudstjänst särskilt betona de döptas förpliktelse att leva som nya människor.

”Men ni är mina **vittnen**, säger Herren, min tjänare, den som jag har utvalt, för att ni skall få insikt och tro mig, förstå att jag är Gud. Ingen gud har blivit till före mig, ingen skall komma efter mig. Jag, jag är Herren, ingen annan än jag kan ge räddning. Det var jag som förutsade och förkunnade, ingen främmande gud ibland er. Ni är mina **vittnen**, säger Herren. Jag är Gud, också i framtiden är jag densamme. Ingen kan rycka något ur min hand, det jag gör kan ingen göra om intet.” *Jesaja 43:10-13*

Gud vill dela med sig av sin glädje, av lyckan att få vara till. Gud hade en mening med att låta våra liv tändas och få bli hans **vittnen**. Oss människor har han velat ge den lyckan. Gud gav oss därför inte bara liv utan rätten att vara hans barn och dela hans liv, det liv som aldrig kan upphöra. Det har betytt att vi måste födas in i denna värld med alla dess risker – dock inte utlämnade utan åtföljda av hans närvaro och röst: *’Frukta inte, ty jag har förlöslat dig, jag har kallat dig vid ditt namn – du tillhör mig!’* Han har sagt detta till oss genom en handling, så påtaglig och ofrånkomlig, att den finns antecknad i födelseböcker och dopregis-

ter. Bakom detta stod han själv, den osynlige, han som befallt allt detta och som en gång själv blev synlig och levde bland oss som en av oss. *Det är ju på Jesu befallning som vi har blivit döpta.* Det var han som sade: *’Du är min, nu har jag kallat dig så som jag en gång kallade Petrus, Jakob och Johannes. Frukta inte. Vad du än måste gå igenom, så är jag med dig’ Vi är hans vittnen.*

”Jag vill påminna er om evangeliet som jag förkunnade, som ni också tog emot, på vars grund ni står och genom vilket ni blir räddade. Jag vill påminna er om orden i min förkunnelse – den håller ni väl fast vid, annars var det bortkastat att ni kom till tro. Bland det första jag förde fram till er var detta som jag själv hade tagit emot: *att Kristus dog för våra synder i enlighet med skrifterna, att han blev begravd, att han uppstod på tredje dagen i enlighet med skrifterna* och att han visade sig för Kefas och sedan för de tolv. Därefter visade han sig för mer än femhundra bröder vid ett och samma tillfälle, de flesta är ännu i livet, men några har avlidit. Därefter visade han sig

för Jakob och sedan för alla apostlarna. *Allra sist visade han sig också för mig, detta ofullgångna foster. Jag är ju den allra minste av apostlarna, inte värdig att kallas apostel, eftersom jag har förföljt Guds församling. Men genom Guds nåd är jag vad jag är, och hans nåd mot mig har inte varit förspilld.* Jag har arbetat mer än någon av dem, fast inte jag själv, utan Guds **nåd** som har varit med mig. Jag eller de – så är det vi förkunnar, och så är det ni har lärt er att tro. *Första Korinthierbrevet 15:1-11*

Uppståndelsens Vittnen

Paulus börjar med att påminna om vad han kallar ett huvudstycke i kristendomen, att Jesus har dött, blivit begravnen och uppstått på tredje dagen. Summariskt nämner han de viktigaste uppenbarelserna flera av de **vittnen** som mött och sett den uppståndne. Paulus nämner Petrus (jfr Luk 24:34), ”de tolv” apostlarna av vilka endast tio var närvarande. Han nämner också en uppenbarelse för mer än fem hundra bröder på en gång, vilket kan vara den uppenbarelse i Galileen som omnämns av evangelisten Matteus (Matt 28:16f). Så nämner Paulus en uppenbarelse för Jakob, Jesu broder, som förut inte hade trott men sedan blev en av ledarna för urförsamlingen. Mot slutet nämner Paulus ”alla apostlarna” sannolikt den uppenbarelse en vecka eller ett par veckor efter uppståndelsen som Johannes berättar om. Slutligen nämner Paulus sig själv: *Allra sist visade han sig också för mig, detta ofullgångna foster. Jag är ju den allra minste av apostlarna, inte värdig att kallas apostel, eftersom jag har förföljt Guds församling. Men genom Guds **nåd** är jag vad jag är”.*

Paulus slår fat att *uppenståndelsens faktum är höjt över varje tvivel.* I Korint fanns människor som sa att det inte finns nå-

gon uppståndelse. Då svarade Paulus som **vittne** att: ”därför att Kristus har uppstått finns uppståndelsen! Han är *”förstlingen bland de avsomnade”* Paulus tvekar inte att upplysa om alla de förfärliga konsekvenser av ett misstag på den punkten. **Har Kristus inte uppstått så är Paulus ett lögnaktigt vittne** som har burit falskt vittnesbud mot Gud. Då är Paulus och hans medkristna de mest ömkansvärda av alla varelser. Då är hela mänskligheten kvar i sin synd och har bara en rättvis dom att vänta. Paulus vet att hans budskap är sanning. Han hade ju själv en gång varit tvivlare, förnekare och förföljare. Men nu kunde han säga som övriga **vittnen**: Denne Jesus har nu Gud uppväckt. Därom kan vi alla **vittna**, eller som Petrus sa inför Stora Rådet: **”Vi för vår del kan inte tiga med det som vi har sett och hört”**.

”Jesus visade sig igen för lärjungarna vid Tiberiassjön: Det gick till så: Simon Petrus och Tomas, som kallades Tvillingen, Natanael från Kana i Galileen, Sebedaios söner och två andra lärjungar var tillsammans. Simon Petrus sade till de andra: *’Jag ger mig ut och fiskar.’* De sade: *’Vi följer med dig.’* De gick ut och steg i båten, men den natten fick de ingenting. När morgonen kom stod Jesus på stranden, men lärjungarna förstod inte att det var han. Och Jesus frågade: *’Mina barn, har ni ingen fisk?’* De svarade, *nej*, och han sade: *’Kasta ut nätet på högra sidan om båten, så får ni.’* De kastade ut nätet, och nu orkade de inte dra in det för all fisken. Den lärjunge som Jesus älskade sade då till Petrus: *’Det är Herren!’* När Simon Petrus hörde att det var Herren, knöt han om sig ytterplagget, för han var inte klädd, och hoppade i vattnet. De andra lärjungarna kom efter i båten med fångsten på släp; de hade inte långt till land, bara ett hundratal meter. Då de steg i land fick de se en glödhög och fisk som låg på den och bröd. Jesus sade till dem: *’Hämta några av fiskarna som ni just fick.’* Simon Petrus gick upp på stranden och drog i land nätet, som var fullt av stora fiskar, 153 stycken. Och fast det var så många, gick nätet inte sönder. Jesus sade till lärjungarna: *’Kom och ät.’* Ingen av dem vågade fråga vem han var, de förstod att det var Herren. Jesus gick fram och tog brödet och gav dem, och likaså fisken. Detta var tredje gången som Jesus visade sig för sina lärjungar, sedan han uppstått från de döda.” *Johannes 21:1-14*

Evangelietexten är hämtad från det sista kapitlet i Johannesevangeliet, ett tillägg som gjorts sedan det ursprungliga arbetet hade avslutats. Efter det ursprungliga evangeliet färdigställande har Johannes själv, eller kanske hans lärjungar, funnit att åtminstone något borde ha berättats av vad som tilldrog sig då Jesus uppenbarade sig för lärjungarna i Galileen. Om detta berättar också Matteus (Matt 20:16 f) Vi blir upplysta om att en grupp av Jesu lärjungar, däribland minst fyra apostlar – vid denna händelse är samlade i Galileen. Det som här berättas sker inte en vecka efter Jesu uppståndelse. Det sker senare, kanske två veckor senare. När Jesus hade uppstått, sade änglarna till kvinnorna att de skulle hälsa lärjungarna att de skulle skynda sig till Galileen. Där skulle de få se honom. Men när man läser Johannesevangeliet ser man att en vecka efter påsk är lärjungarna fortfarande kvar i Jerusalem. Den enda orsaken till att lärjungarna inte hade påbörjat sin resa till Galileen på en hel vecka är, att de väntade på den lärjunge som inte kunde tro. Tomas som inte hade sett den uppståndne Kristus mötte lärjungarna som sade: *”Vi har sett honom” (vittnen)*. Tomas svarade dem *”Det kan jag inte tro”*. En vecka senare – samtida med idag – kom Jesus till alla tvivlare och visade sina händer och fötter och sade: *’stick handen i min sida, tvivla inte utan tro’*. Först nu kunde Tomas tro. Han sade något av det vackraste och mest genomträngande som sägs till Jesus i evangelierna: *”Min Herre och min Gud.”* Varför var det viktigt för Jesus och hans lärjungar att de skulle mötas i Galileen? Det var ju i Galileen allt hade börjat. Någon har förklarat det hela med att det var i Galileen Jesus såg människorna som får utan herde. Nu var Jesus tillbaka som uppståndne. Jesus önskade att lärjungarna, särskilt Petrus, skulle komma till platsen. Nu skulle Jesus ge den illa medfarna mänskligheten en herde. Nu möttes Jesus och lärjungarna vid stranden igen, där som sagt allt hade börjat.

Av texten framgår att det var Johannes som först kände igen Jesus där han stod på stranden under morgonen. Johannes viskade till Petrus vad han anade. Och Petrus var – nu som på påskmorgonen – den som agerade. Petrus band raskt om sig manteln, som han lagt av sig under arbetet, hoppade i vattnet och tog sig i land, nyfiket att se om Johannes hade rätt. De övriga kom långsamt efter med nätet på släp, Man de var inte så långt

från land, ungefär 200 alnar, alltså mindre än 100 meter.

Johannes förstod att det fanns en djupare mening i vad Jesus sade och gjorde. Jesus hade gjort sina lärjungar till människofiskare. De skulle snart gå ut i världen med ett svårt uppdrag. Nu fick de en påminnelse om vad Jesus hade sagt dem, en påminnelse om att de inte skulle få någon fångst genom att fiska på eget bevåg utan Jesus. Först genom Jesu närvaro och ingripande, genom att följa Jesu uppmaning och råd blev resultatet fångst, nu en ovanligt stor fångst. *”Mig förutan kan ni ingenting göra”*. När vi följer honom så är allting möjligt.

I texten berättas att det fanns 153 fiskar i nätet. Många frågor har ställts kring detta antal. Varför 153 fiskar? En av kyrkofäderna har gett oss den förklaringen att den tidens zoologer ansåg att det fanns varken mer eller mindre än 153 kända slag av fiskar i hela världen, fiskar av alla slag ur alla jordens folk (Matt 13:47) Jesus själv hade liknat Guds rike vid en not som sänks ner i havet och samlar tillhopa fiskar av alla slag. Det var apostlarnas sak att lägga ut den noten i människohavet, och den väldiga fångsten den här morgonen var en antydning om att kyrkan skulle samla människor av alla folk, människor och folk från hela världen och likväl skulle nätet inte gå sönder.

Jesus höll sedan måltid på stranden med sina lärjungar. Jesus bröt brödet och räckte det åt lärjungarna. Det ligger en djup mening i den detaljen, liksom det gjorde i brödsbrytelsen i Emmaus. Jesus gav också lärjungarna av den fisk som han själv hade gjort i ordning före lärjungarnas ankomst från sjön. Genom måltiden blev gemenskapen med Jesus återupprättad. Jesus hade kommit tillbaka till dem och de hade del i honom .

Johannes och övriga lärjungar visste ju att Jesus på detta sätt hållit måltid med dem var gång lärjungarna firade nattvard. Och så skulle han nu också vara med sina lärjungar, och alla som tror på honom, i framtiden ända till den dag då hela den stora fångsten är insamlad och lagd för hans fötter. Så sade han som sista ord inför sin himmelsfärd: *”Jag är med er alla dagar, till tidens slut.”*

Anders Nordberg

Och vad hjälper det en människa om hon vinner hela världen, men förlorar sin själ?

Och vad hjälper det en människa om hon vinner hela världen, men förlorar sin själ? Matteus 16:26

Aristoteles Onassis, den grekiske skeppsredaren, tillhörde världens rikaste människor när han avled i Paris 1975 i en ålder av 65 år. Han begravdes bredvid sin ende son på en av de grekiska öar som han själv ägde. Sonen hade omkommit i samband med en flygkatastrof några år tidigare. När A. Onassis dog, uppehöll sig hans hustru, änkan efter den amerikanske presidenten J.F. Kennedy, i New York. Endast dottern Christina fanns vid faderns sjukbädd.

Utan tvivel har många människor avundats Onassis med tanke på hans rikedom och inflytande. I varje fall är hans levnadshistoria en av de intressantaste under 1900-talet när man ser till de materiella villkoren. Men vad eller hur gagnade honom allt detta? Han måste själv

ha insett att han inte hade nått lyckan. Strax innan sin död berättade han följande för en vän: ”Jag var egentligen en maskin, gjord för att tillverka pengar. Jag har levt ett liv som i en gyllene tunnel, med blicken riktad mot utgången, vilket skulle leda till lycka. Men tunneln gick alltid vidare.”

Även många andra lever sitt liv som i en tunnel; det måste inte vara frågan om att ”tillverka” pengar, många andra strävanden liknar också en sådan tunnel. Livet är inriktat på en bestämd punkt, då äntligen den verkliga lyckan ska börja. ”När jag äntligen blir befördrad i firman... När vi bor i ett eget hus... etc.” Men tunneln, som ska föra till lycka, slutar aldrig! Till verklig tillfredsställelse och sann lycka når om vi återvänder till Guds närhet. Och denna lycka kan sedan aldrig tas ifrån oss, inte ens genom fattigdom, sjukdom och död.

*Birgitta Dérand
Fil mag. Teol kand
och under många år adjunkt
vid Söderportskolan i Kristianstad*

BÖN TILL HJÄLP VID ENSKILD ANDAKT

Himmelske Fader, tack för vad Du givit. Vad Du talat vill jag gömma och efterfölja. Led mig på Dina vägar. Bruka mig såsom Du vill. Låt mig bli till välsignelse för de människor jag möter i dag, genom de ord jag talar, genom den bön jag beder, genom den gärning jag har att utföra, genom det liv jag lever. I Din Sons Jesu Kristi namn. Amen.

*Birgitta Dérand
Lekmannaförbundet i Lunds stift*